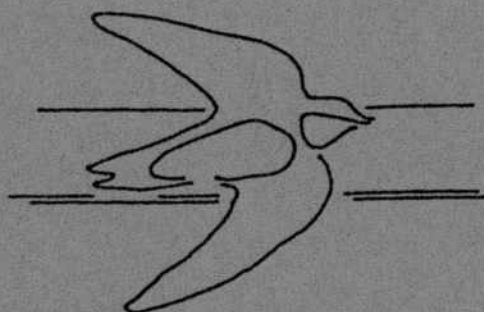

«HET BRUUIJSEL»

VOGELWACHT UDEN E.O.

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : P. van der Voort
Dorshout 2, Uden
Tel.: 04132-63292
- Secretaris** : J.W. Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 04132-69804
- Penningmeester** : B. Gevers
Hoornstraat 6, Uden
Tel.: 04132-60613
- Bestuursleden** : A. v.d. Acker, W. Janssen, J. van Bergen
- Bank** : Rabobank Uden rek.nr.: 15.49.30.989
gironummer bank: 1096522

"HET BRUUIJSEL"

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

- Redactie** : M. Hoefnagels, J.W. Hermans, P. Noy,
P. v.d. Acker, J. Hermans, Y. Gevers
- Redactieadres** : P.K. Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 04132-51691
- Tekeningen** : W. Janssen
- Typewerk** : A. v.d. Acker, Y. Gevers, P. Noy

"HET BRUUIJSEL" verschijnt 4x per jaar in een opl. van 100 ex.

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.

Het Bruujtsel, editie 4

December 1992

Inhoudsopgave	Redactie	1
Mededelingen Redactie	Margreet Hoefnagels	2
Mededelingen Bestuur	Jan-Willem Hermans	4
Nu al ... !?!?	Pieter vd Voort sr.	5
Jubileum Vogelwacht Uden (deel 2)	Peter Noy	6

Herfstexcursie Terschelling:

Voorwoord	Peter Noy	8
Zaterdag, 17 oktober 1992	Pieter v.d. Voort jr.	9
Zondag, 18 oktober 1992	Maria van Dommelen	10
Maandag, 19 oktober 1992	Wim Janssen	12
Dinsdag, 20 oktober 1992	Peter van de Braak	13
Woensdag, 21 oktober 1992	Anita van den Acker	15
Waargenomen vogels Terschelling	Willie Bergmans	17

Jaarverslag werkgroep Kerkuilen	John Hermans	18
Beheersrichtlijn "Hoevens Buske"	Willem Peters	20
Vogeltrek-teldag 1992 in cijfers	Anita van den Acker	23
Impressie vogeltrek-teldag 1992	Johan van Roosmalen	26
Verslag werkgroep Stootvogels	Werkgr. Stootvogels	27
Resultaten eischaalonderzoek	Harrie Claassen	28
Bijzondere Waarnemingen	Peter Noy	30
In gesprek met ... Ernest de Groot	Margreet Hoefnagels	32
Fenologie 1992	Jan Verhoeven	34
Excursie zondag 22 november 1992	Anita van den Acker	35
In de kijker ... Taakgroep Kerkuilen	Peter Noy	36
Vogel onder de loep ... de Pestvogel	John Hermans	40
Wetenswaardigheden	John Hermans	41
Op stap ... de Ooypolder	Pedro van den Acker	44
Werkdag op Kooldert	Jan-Willem Hermans	46
Vogelwacht-winkel	Stephanie Gevers	47
Advertenties	Redactie	48

Let U op de
sluitingsdatum.
Copy
1 FEBR. '93

Mededelingen Redactie

Het is bijna Sinterklaas. De zon schijnt, kinderen spelen buiten zonder jas. Is dit wel het goede seizoen? De kale bomen zeggen: jawel en als ik 's nachts wakker word van een gierende storm denk ik: november! Maar vreemd blijft het, die warmte. Hoewel allerlei weersvoorspellers beweren dat het een stränge winter wordt. Wie wil mag het geloven.

Dat het jaar hoe dan ook ten einde loopt is in dit Bruujsel goed te merken. Om te beginnen is daar natuurlijk het verslag van de herfstexcursie. Verschillende deelnemers hebben ieder een indruk gegeven van een bepaalde dag. Altijd leuk om te lezen. Willie Bergmans heeft dit jaar het tellen voor zijn rekening genomen. Hij kwam tot 103 soorten! Als het aan Willie had gelegen waren het er waarschijnlijk méér geweest, maar ja, er gelden zo van die regels! Ook op de vogeltrek-teldag is er stevig geturfd en gecomputerd. Anita van den Acker doet daar verslag van, inclusief de bijbehorende tabellen, terwijl Johan van Roosmalen de sfeer tekent van zo'n clubdag. De jaarverslagen van de kerkuilenwerkgroep door John Hermans en de stootvogelwerkgroep door Jan Verhoeven helpen ook mee aan die eindejaarssfeer. Zelfs doet dat de fenologielijst van Jan Verhoeven over 1992: er komen overigens geen nieuwe soorten meer binnen dit jaar. Maar het belangrijkste markatie-punt is natuurlijk het woordje van de voorzitter. Een jonge, maar mooie traditie.

Verder staat ons blad dit keer nog bol van allerlei andere leuke artikelen. Zo heeft Harrie Claassen een verhaal geschreven over het eischaal-onderzoek wat bij koolmezen gedaan is. Anita van den Acker schrijft over de leuke excursie naar een gebied achter de Tongelaar (met Willie als gids!); terwijl Jan-Willem Hermans verslag doet van een werkdag op Kooldert met het V.L.U. Zijn broer John vertelt in "Wetenswaardigheden" wat meer over het B.M.P. en Stephanie Gevers gooit de deuren van de winkel weer eens wijd open. Iets voor de feestdagen?

Plannen zijn er ook. Om te beginnen natuurlijk ons jubileum komend jaar. Hoe staat het met de voorbereidingen? Wordt het leuk? Zijn er nog mensen nodig? Peter Noy weet er meer van! Willem Peters doet de plannen voor het Lesbos (= "Hoevens Buske") achter de Groenhoeve uit de doeken (niet te verwarren met het gelijknamige Griekse eiland!).

En dat zijn dan nog maar de free-lance bijdragen. Ook de vaste rubrieken zijn dit keer weer de lees-moeite waard, hopen wij. Het bestuur heeft natuurlijk weer het nodige mee te delen.

Peter Noy heeft de zorg voor de bijzondere waarnemingen. Maar er zijn te weinig mensen die meldingen doorgeven. Dus heeft Peter een eigen, wat kostbaarder, systeem opgezet om toch aan de nodige kennis te komen, via de telefoon!! Waarmee niet gezegd is dat elke melding op papier niet meer welkom is, integendeel. Anita van den Acker komt hier binnenkort nog op terug. John Hermans heeft een vogel onder de loep genomen die wel bij de surprisetijd past, namelijk de Pestvogel. Pedro van den Acker gaat op stap in de Ooypolder en Peter Noy neemt de taakgroep kerkuilen in de kijker. Samen met het jaarverslag geeft dit een uitstekend beeld van een hardwerkende gezellige taakgroep.

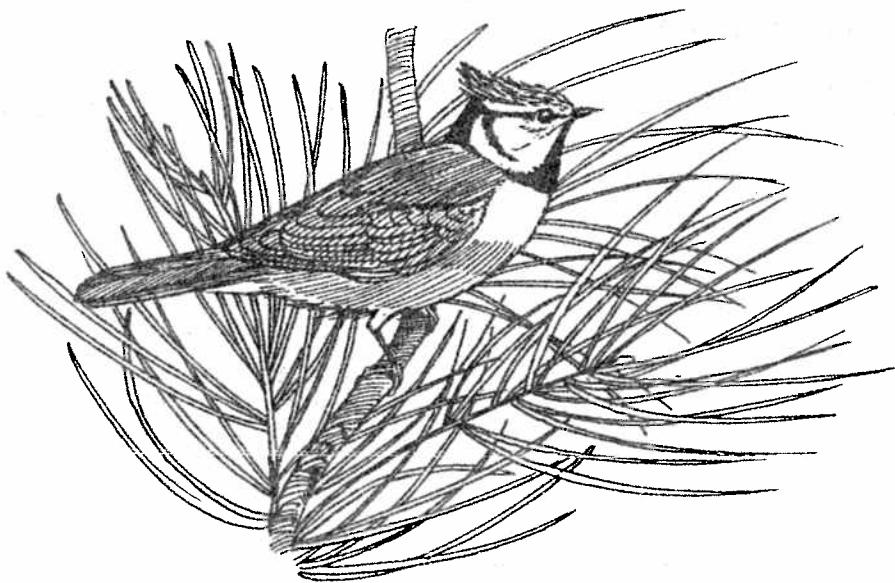
In gesprek waren we kort maar hevig met Ernest de Groot: een klein uurtje praten leverde stof op voor minstens één dik Kerstnummer! Tja, zoveel artikelen vragen er natuurlijk om ook geïllustreerd te worden! Hoog in ons vaandel staat de zelfwerkzaamheid van leden. Wij proberen als het enigszins kan niets uit boeken te kopiëren. Maar, wij hebben te weinig tekenaars! En niemand maakt ons wijs dat er zich niet meer verdienstelijke tekenaars schuil houden onder onze leden. Kom op, overwin, net als de schrijvers, je schroom en laat ons meegenieten van je kunst! Er woont altijd wel een redactielid in de buurt bij wie je deze surprise in de bus kunt stoppen of af kunt geven.

Rest ons nog jullie heel fijne feestdagen toe te wensen en niet alleen een goed begin van 1993, maar een héél goed nieuw jaar wat ons allemaal bij zal blijven

Namens de Redactie,

Margreet Hoefnagels

P.s.: Tot ziens op onze nieuwjaarswandeling, zondag 10 januari a.s.!!!

Mededelingen Bestuur

Nieuwjaarswandeling

- * Op zondag 10 januari 1993 organiseren we, samen met het IVN-Uden, de inmiddels bij iedereen bekend zijnde nieuwjaarswandeling. In de maandagenda van januari a.s. komen we hier nog op terug. De activiteiten zullen in en rondom de Groenhoeve plaatsvinden.
Het bestuur wenst iedereen een goede Kerst en een vogelgoed 1993 toe.

Oeverzwaluwenbrochure

- * Inmiddels zijn er al vele oeverzwaluwenbrochure's verstuurd. Het blijkt zeer goed aan te slaan. Diverse groepen hebben plannen. Zo heeft de vogelwerkgroep Bathmen langs de IJssel een wand aangelegd. Deze is gemaakt van prefab betonnen L-elementen. In twee dagen tijd was de complete, 50 meter lange wand gebouwd. Een factor 10 van onze wand!! Ook in Liempde is een oeverzwaluwenwand gemaakt.

Jaaragenda 1993

- * Hebben jullie nog suggesties voor de jaaragenda van 1993? Neem contact op met Jan-Willem Hermans, telefoon: 69804.

Vogelbescherming Nederland

- * Het telefoonnummer van Vogelbescherming Nederland is gewijzigd in 03404-37700. Men heeft ook een vogel-infolijn. Dit nummer is 03404-37773.

Namens bestuur Vogelwacht Uden e.o.

Jan-Willem Hermans

Nu al ... !?!?

Zalig weer thuis van de zoveelste zakenreis. Heerlijk in ons eigen Uden. Er gaat toch maar niks boven ons eigen stekkie.

"Of je Peter Noy even wilt terugbellen". Nu al, is het alweer zover? Ja, het is weer zover. Het einde van 1992 begint te naderen. Met dit soort weer en temperaturen valt het me maar moeilijk aan het idee te wennen dat het over een paar weken weer kerstmis is en 1992 weer opgeborgen kan worden.

1992, een jaar waar ik toch met wat gemengde gevoelens op terugblik ten aanzien van het Vogelwachtgebeuren zonder precies te weten waarom. We hebben toch een goed bezette agenda gehad met de gebruikelijke hoogtepunten en toch! Activiteiten worden minder bezocht dan we gewend zijn van vorige jaren. Binnen het bestuur heeft een en ander aanleiding gegeven tot het uiten van enige bezorgdheid of er misschien iets mis is binnen de club. Zonder daar nu hier verder op in te gaan hebben we in ieder geval besloten in 1993 een inventarisatie hiernaar te gaan maken om de juiste diagnose te kunnen stellen om maar eens in dokterstermen te spreken alsof er van een ziekte sprake is. Nee hoor, weg de ietwat sombere geluiden. 1992 heeft alleen de pech gehad dat het geen schokkend jaar is geweest na al die jaren met volop in touw zijn voor het bouwen van een oeverwaluwand en een Groenhoeve. Daar moeten we toch even aan wennen. Een rustjaar, om het zo maar eens te zeggen, in het negende jaar na de oprichting. Een rustjaar behoort eigenlijk de zevende dag (of jaar) te zijn maar daarvoor zit er te veel energie in de club, dus een paar jaar later om weer volop energie te kunnen opdoen voor de volgende schok. Jawel, 1993. Het tienjarig bestaan van onze vereniging en dat zal men weten. Achter de schermen gonst het al van alle kanten, voorbereidingen zijn al in volle gang. Dit gaat hét gebeuren worden waarbij al onze verenigingsidealen bewaarheid gaan worden: een steengoeie actieve club, voor wie niets te veel is; een enorme stemming en clubgeest, samen één. En dit gaat wijds uitgestraald worden tot meerdere eer en bescherming van onze vogels. We zijn bij de organisatie waarschijnlijk vergeten bodyguards te regelen om tijdens de viering de grote horden mensen enigszins verwijderd te houden van de hekken van de Groenhoeve. Zou dit geen mooie wens zijn voor 1993?

Ja, 1992 het zit er weer op; toch een goed jaar waarin we weer veel nieuwe leden hebben mogen begroeten. Een jaar, waarin onze vogelcursus weer nieuw leven is ingeblazen door Jan-Willem en Bart en medewerkers. Een jaar waarin we weer met genoeg hebben mogen vaststellen dat onze initiatieven opvolging verkrijgen door het wederom in gebruik nemen van oeverwaluwanden elders in den lande en ook een jaar (en dat mag ook wel eens gezegd worden) dat we met zijn allen in dankbaarheid voor de goede gezondheid hebben mogen beleven. Vaarwel 1992. Wees welkom 1993. Dat je voor ieder van ons en voor onze vogels een voorspoedig jaar moge zijn vol gezondheid, geluk en vogelvreugde.

Tot ziens op de Nieuwjaarswandeling op 10 januari a.s.!!

Jullie voorzitter, Pieter van der Voort

Jubileum Vogelwacht Uden e.o. (deel 2)

Inmiddels is het bijna twee maanden geleden dat de leden via het Bruujsel het een en ander over het tienjarig jubileum van de Vogelwacht hebben kunnen lezen. In die tussentijd hebben een aantal mensen niet stilgezeten. Diverse besprekingen zijn inmiddels achter de rug en er zullen er nog meerdere volgen voordat de officiële opening medio maart van het volgende jaar zal plaatsvinden. Hieronder in het kort de stand van zaken per werkgroep.

1. WERKGROEP PUBLICITEIT/LEZINGEN

Zoals het zich nu laat aanzien, zal Marjolin Bastin bij de openingsceremonie verstek moeten laten gaan. De werkgroep is op het moment van schrijven zo goed als rond met Nico de Haan van Vogelbescherming. In tegenstelling tot eerdere berichten zal de opening niet op vrijdag, maar op donderdag 11 maart 1993 worden verricht. Uiteraard zullen verschillende personen, waaronder onze eigen voorzitter, een openingstoespraak houden. Eventueel kan met behulp van dia's het een en ander verluchtigd worden.

Zoals te doen gebruikelijk bij een jubileum zal aan enkele notabelen iets ludieks aangeboden worden. Men denkt hierbij aan een aantal zwaluwnesten. Vervolgens worden de genodigden over de expositie rondgeleid, waarbij een hapje en een drankje niet mogen ontbreken.

Met betrekking tot de te organiseren lezingen tijdens de expositieweek heeft de werkgroep enkele uitstekende sprekers kunnen vastleggen. De heren Dick Jonkers en Jelle Harder hebben zich bereid gevonden om die week een dialoog te komen verzorgen. Op dit moment wordt nog bekeken of een derde gastspreker de avond kan completeren. Het ligt in de bedoeling om iedere spreker een bepaalde zwaluwsoort te laten behandelen. Zoals iedereen weet is voor het thema "zwaluw" gekozen.

De eerstvolgende editie van het Bruujsel in 1993 zal volledig in het teken staan van het tienjarig jubileum. Daarbij is het leuk als ook andere werkgroepen of verenigingen een gedeelte van de beschikbare ruimte in beslag nemen. Deze speciale jubileumuitgave wordt door de bestaande redactie in elkaar gezet.

Tot slot is men in onderhandeling met Ton Derks, eigenaar van het Hemelrijk, om het sterk verwaarloosde informatiebord aan de ingang van het natuurgebied (nabij oeverzwaluwenwand) weer op te knappen.

2. WERKGROEP EXPOSITIE/DISPLAYS

Tijdens de opening zullen een aantal zwaluwnestjes overhandigd worden. In totaal moeten er zo'n 150 tot 200 nestjes gemaakt worden, die op een of andere manier op de juiste plaats terecht moeten komen (schenking of verkoop).

De afgelopen weken hebben enkele leden van de werkgroep proeven gedaan om zwaluwnestjes met behulp van een zelfgemaakte gipsmal en speciale mortel van houtkrullen en zaagsel te fabriceren. Deze eerste proeven waren niet echt succesvol. Nadat de mal werd verwijderd zakte het nestje als een plumpudding in elkaar. Misschien was toch niet de juiste samenstelling gevonden? Na wat zoekwerk is men, via via aan een adres in West-Brabant gekomen. Na het aanhoren van onze doelstellingen wilde hij graag speciale mortel aan ons leveren. Na een test bleek dat dit een stuk beter werkte. Binnen het uur was het mengsel droog en kon de mal verwijderd worden.

Voor de te houden expositie moet nog veel werk worden verricht. Momenteel heeft men een keuze kunnen maken uit het soort materiaal waaruit de panelen worden opgebouwd. Binnenkort start men om de aluminium profielen van een fris kleurtje te voorzien. De werkgroepleden buigen zich vervolgens de komende weken over de tekstuele inhoud van de tentoonstelling. Dit houdt in dat er een keuze gemaakt moet worden uit welke informatie de verschillende panelen moeten bestaan. Het thema "zwaluw", en dan met name de huis-, boeren-, oever- en gierzwaluw, wordt door middel van foto's, teksten, dia's en film verduidelijkt.

3. WERKGROEP EDUCATIE

Een aantal basisscholen uit Uden en naaste omgeving worden op korte termijn aangeschreven om de mogelijkheden, die de Vogelwacht de schooljeugd tijdens de expositieweek te bieden heeft, onder de aandacht te brengen. Het is van belang dat de Vogelwacht probeert een zo breed mogelijke groep te bereiken. Uiteraard hoort de schoolgaande jeugd hier ook bij. Respect voor alles wat met de natuur te maken heeft kan niet vroeg genoeg bijgebracht worden. Een en ander wordt op een speelse manier gebracht. Men kan hierbij denken aan informatiepakketten, kleurwedstrijd, vragenquiz, collages etc. etc. Binnen onze vereniging hebben we voldoende mensen die ervaring hebben met het organiseren van dit soort activiteiten. Tijdens de Open Dagen van de Groenhoeve, twee jaar geleden, hebben zich een aantal scholen bereid gevonden om aan een soortgelijk project mee te doen. Aan de hand van die ervaringen moet het zeer wel mogelijk zijn om het een en ander te continueren!!

Tot zover de stand van zaken binnen de verschillende werkgroepen. Zoals je ziet moet er nog van alles gebeuren voordat het "lint doorgeknipt kan worden". De komende maanden is alle hulp welkom. Wie graag nog eens wat uurtjes wil meehelpen kan zich aanmelden bij onze secretaris Jan-Willem Hermans. Als algemeen coördinator van het tienjarig jubileum is hij op de hoogte van waar, welke werkzaamheden nog moeten gebeuren. Schroom niet en laat wat van je horen!!

Peter Noy

Herfstexcursie Terschelling

Voorwoord

Op zaterdag 17 oktober jl. was het dan eindelijk zover. De jaarlijkse herfstexcursie zou ons die dag naar Terschelling leiden. De weersvoorspellingen waren verdeeld, zodat Pluvius misschien nog roet in het eten kon gooien. Achteraf gezien viel dit nogal mee. De excursiegangers hebben gedurende vijf dagen alle facetten van ons zeeklimaat aan den lijve ondervonden. Naast regen (op zondag en maandag), hebben we onder een aangenaam zonnetje (zaterdag en dinsdag) het eiland kunnen verkennen.

De groep bestond uit negentien personen, te weten: Jet, Toon en Anita van den Acker, Jan van Bergen, Willie Bergmans, Peter van de Braak, Maria van Dommelen, Jan-Willem Hermans, John Hermans, Wim Hoefs, Wim Janssen, Chris van Lieshout, Simon Koopmans, Rien de Mol, Peter Noy, Pieter van der Voort sr., Pieter van der Voort jr., Wim Wienbelt en tot slot Peter Wienbelt.

Om de boot van tien uur te kunnen halen moest al vroeg vanuit Uden vertrokken worden. Met vijf auto's reden we om klokslag half zeven richting noorden, om vervolgens ruim 2½ uur later de havenplaats Harlingen te bereiken. Nadat de vaarbewijzen afgehaald waren probeerden we een plaatsje op de boot te bemachtigen, die zoals altijd aan het begin van de herfstvakantie, afgeladen vol was. Uit ervaring weten wij dat, eenmaal op het eiland aangekomen en ieder zijns of haars weegs gaat, het met die drukte nog wel meevalt.

Zoals te doen gebruikelijk was ook dit keer al in een vroegtijdig stadium een gedeelte van de totaal vernieuwde jeugdhoeve "Hanskedune" gereserveerd ten behoeve van de Udense Vogelwachters. Het enige wat we bij binnenkomst hoefden te doen was onze slaapzak uitrollen en het kussen van een sloop voorzien.

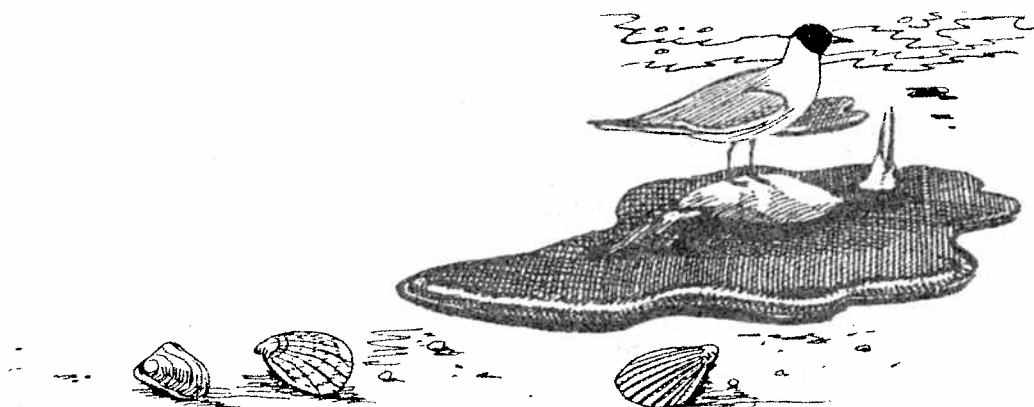
Uiteraard hebben we weer veel beleefd die dagen. Het is altijd leuk om een aantal van die belevenissen aan het papier toe te vertrouwen, zodat ook de thuisblijvers een stukje van de typische eilanden-sfeer kunnen proeven.

Gelukkig hebben Pieter jr., Maria, Wim, Peter (v.d. Braak), Anita en Willie zich bereid gevonden verslag uit te brengen van hun ervaringen. De Redactie van het Bruijsel is hen hier zeer erkentelijk voor!

Tot slot, mede namens alle excursiegangers, een woord van dank aan Pieter sr., Jan-Willem en Bart voor de organisatie van dit "keigoerie" evenement. Tot volgend jaar!!

Peter Noy

Verslag Terschelling ... door Pieter jr.

Zaterdag, 17 oktober 1992

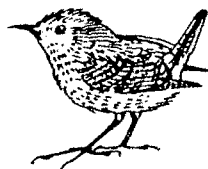
Zaterdagmorgen om half vijf loopt de wekker af. Na even goed nadenken wat voor dag het was en wat er aan de hand was even vlug een verfrissende douche nemen. Zo, de reis kan beginnen. Eerst Willy Bergmans ophalen, dan Peter van de Braak en vervolgens Chris van Lieshout. Iedereen was al klaar dus om 6.20 uur kwamen we op het marktplaatsje aan. Pieter van der Voort sr. en Anita van den Acker kwamen ook juist aan. Oh jee zeiden ze, Odiliapeel moet nog komen en hoe lang zal dat nog gaan duren? Maar na vijf minuten kwamen daar, geheel buiten verwachting, de mannen uit Odiliapeel met bijrijders al aan. Om half zeven precies vertrokken we met een opperbest Waddenhumeur richting Harlingen. Onderweg was het weer geweldig en de reis verliep buitengewoon. Maar vijf minuten voordat we Harlingen bereikten pakt donkere wolken boven ons zich samen, en ja hoor toen we aankwamen plensde het water al naar beneden. Maar ja, die ene bui kon ons humeur nog niet verpesten, dus op naar de boot. Op de boot was het druk maar Uden is Uden niet als ze zich geen mooi plaatsje konden veroveren op het bovenste dek. Even voor Terschelling begon de zee wel een beetje woelig te worden maar voordat de eerste zeeziekteverschijnselen zich voordeden lagen we aan wal in Terschelling. We konden de boot vlot verlaten en nadat iedereen zijn bagage uit de karretjes had gehaald gingen we op weg naar de fietsen want die waren van te voren al besproken. Maar daar deed zich een groot probleem voor: bij welke rijwielverhuurder waren de fietsen besproken? Problemen zijn er om opgelost te worden en dat had Jan-Willem dan ook zo voor elkaar. Nadat ieder een fiets naar zijn zin had uitgezocht konden we richting herberg vertrekken. Na tien minuten waren we daar aangekomen en kregen we de kamers toegewezen. We kregen de beschikking over twee kamers en iedereen had zijn bedje vlot gevonden. Na te hebben uitgepakt en de bedden slaapklaar gemaakt te hebben waren we klaar om Terschelling te verkennen. Eén groep ging direct op verkenning. De andere

groep ging ook op verkenning maar die gingen eerst het dorp West-Terschelling verkennen op de aanwezigheid van Junk-food. Ik had me bij de laatste groep gevoegd die bestond uit Chris van Lieshout, Wim Janssen, John Hermans en Pieter van der Voort Sr. Na een snelle hap gingen we op weg om te zien wat Terschelling ons brengen zou. In de eerste kilometers ging het gelijk al goed mis. Bij de beklimming van een duin van de eerste categorie kon John Hermans de top niet bedwingen. Chris die met grote snelheid naderde kon John niet meer ontwijken. Toen de stofwolken waren opgetrokken konden we de schade vaststellen: er was géén schade, en we konden onze ontdekkingsreis met enig schatergelach weer voortzetten. Na ongeveer een half uur fietsen en weinig echt aparte dingen gezien te hebben kwamen we de andere groep tegen. Zij hadden zojuist een hop gezien en die wilden wij natuurlijk ook graag zien. Maar al wat we te zien kregen was zijn vlucht toen hij het lucht-ruim verkoos. Daarna gingen we met de hele groep verder en na een rustpauze bij paviljoen "Paal 8" zakten we al fietsende af naar West-Terschelling. Onderweg waren weinig spectaculaire maar wel veel soorten vogels waargenomen. Teruggekomen bij de jeugdherberg was het tijd voor een lekker drankje alvorens te gaan eten. In de bar hadden we onze draai al gauw gevonden en in no-time was het alweer etenstijd. Op Terschelling hadden ze waarschijnlijk weinig ervaring met de Brabantse eetlust, want de schalen waren leeg terwijl de magen nog niet allemaal gevuld waren. Maar na enig aandringen in de keuken werden de schalen wat bijgevuld en kon iedereen met een voldaan gevoel de eetzaal verlaten. Het was inmiddels zeven uur en iedereen trok zich even terug in z'n kamer om bij te komen van de bewogen dag. Voor mij was de dag té bewogen geweest denk ik want om half acht viel ik in slaap om 's morgens om half acht weer wakker te worden. Ik hoop dat dit een reële afspiegeling is van de mooie eerste waddendag op Terschelling.

Pieter van der Voort jr.

Verslag Terschelling ... door Maria

Zondag, 18 oktober 1992

En nu is het zondag

Na een goede nachtrust, voor sommigen een hele goede lange nachtrust, spraken we af om fietsend op pad te gaan. Het was regenachtig, winderig en vrij koud.

Ons groepje bestond uit ± tien personen. Dus we vertrokken, compleet uitgerust, met kijkers, boeken, regenpakken en paraplu's richting strand, en stopten zo nu en dan om hier en daar wat vogeltjes te observeren. Ik heb enkele namen opgeschreven zeker niet compleet. Turkse tortel, Gele kwikstaart, Kneu, Puttertjes, Sijsjes, Merels, Zanglijster, Vink en Roodborstjes. Langs het fietspad in het bos stonden dit jaar aanmerkelijk minder paddestoelen dan andere jaren. Dit jaar heeft het vrij vroeg 's nachts gevoren daarom zag je zo weinig padde-

stoelen. Wel stond er zeer massaal de eikvaren. Bij ons is dit een vrij zeldzame varensoort. Het is een beschermde plant in Nederland. We fietsen rustig aan verder, en moesten zo nu en dan van de fiets om te schuilen, want zo langzamerhand kwamen de buien opzetten. Aangekomen bij het strand moesten we echt uitrusten, en natuurlijk koffie of warme chocolademelk drinken. Na deze pauze even het strand opgewandeld waar niet zo veel te beleven viel alleen wat mensen die aan het uitwaaien waren. Ook waren er wat mensen aan het vliegieren, prachtig. Dit is ook zeker het bekijken waard.

Nu weer een stuk fietsen door de duinen; zeer, zeer veel pijpestrootje, kraaiheide en steeds maar aan het kijken naar de velduil, jammer niets hoor. Maakten we toch te veel lawaai? Want plezier hadden we; nee hoor laten we het er maar op houden dat de velduil vandaag geen honger had. We zagen nog wel een grote paddestoel. Eekhoortjesbrood, wel bevroren en raar van vorm, er waren er namelijk twee aan elkaar gegroeid. Iemand noemde het een tweezitter. Ook stopten we nog bij een ven, gelegen in een natte duinpan, en op het water zagen we nog smientjes en rotganzen en allerlei andere eenden. Van andere vogelaars die daar stonden hoorden we dat er aan de rand van het bos een hop gezien was. Dus u kunt het al raden wat er gebeurde, niet verder, maar terug. En al ons wachten op de bedoelde plek werd beloond, "de Hop" liet zich heel goed bekijken en trippelde vrolijk op het fietspad. Onze "hoffotograaf", Willie die moet de foto's van zijn leven gemaakt hebben, we verwachten heel wat van je.

Al fietsend kwamen we aan bij strandpaviljoen "Het Zeezicht", waar door bepaalde mensen weer gegeten moest worden. Wel jammer vandaag géén patates frites. Al fietsend, pratend en kijkende gingen we richting het Wad, dus de andere kant op. We passeerden de mooie kleine weilandjes waar we ons hartje op konden halen en genieten van een aantal wulpen, goudplevieren, tureluurs en wat er al meer zat. Intussen hadden er zich wel wat mensen van het groepje afgescheiden ... die gingen hun eigen gang. Hadden ze alwéér dorst of honger?

We gingen verder richting het Wad, het weer werd er niet beter op, vooral de wind wakkerde erg aan. Dus bleven we binnen de dijk fietsen tussen de schapen, door de modder en de uitwerpselen van de schapen. Inmiddels werd het steeds donkerder en kregen we prachtig tegenlicht. Er waren vele kleine groepjes vogeltjes vooral vinken en kepen. Ze vlogen voor onze fietsen en lieten zich vallen op de uitwerpselen van de schapen. Als ze opvlogen leken hun vleugeltjes doorzichtig, dit kwam vooral door dat tegenlicht, werkelijk een prachtig schouwspel wat ik zeker niet vlug zal vergeten. Nu werd het echt schemerig. Het kleine groepje wat nog over was keek op hun horloge en zag toen dat het tijd werd richting jeugdhierberg te vertrekken.

Na ons omgekleed en gebadderd te hebben zaten we met rode wangen rond de tafel en lieten ons het avondmaal goed smaken. Ook de avond werd gezellig doorgebracht. Sport en nieuws kijken en even een cafébezoek en daarna slapen als ronkende rozen. Het was zonder meer een gezellige, fijne buitendag. Het is nog altijd zo; "de Wadden hebben wat".

Maria van Dommelen-Panhuijzen

Verslag Terschelling ... door Wim

Maandag, 19 oktober 1992

Maandagmorgen tussen zes en zeven uur vond er al een gestommel in de jeugdherberg plaats. Zoals gewoonlijk zijn er vroege vogelaars die graag met de wilde vogels opstaan. Dan zijn er ook nog die het zo lang mogelijk uitstellen, om toch nog een beetje van de nachtrust te kunnen genieten. Het kunnen ook de naweeën van de vorige avond geweest zijn. Maar goed, rond acht uur zaten we met z'n allen lekker te ontbijten. De plannen werden op tafel gelegd. Er werden verschillende groepen gevormd. Onze groep, Pieter sr., Pieter jr., Chris en ik, zouden met de fiets helemaal naar het andere eind van het eiland fietsen, naar de Schorren. Hoe het weer zich zou gedragen wisten we niet, maar het was nu droog. Pieter nam zijn paraplu wel mee. Hij zei: "Als ik mijn paraplu meeneem gaat niet niet regenen" (wat zou dat een vergissing worden). Met volle moed fietsten we door de duinen, goed rondkijkend naar de verwachte vogels, zoals blauwe kiekendief, graspieper, koperwiek, kramsvogel en, en, en, en

Zo weinig vogels hadden we die morgen nog nóóit gezien. Het leek wel of ze zelf ook vakantie hadden genomen. Eindelijk bij de Schorren aangekomen gingen we te voet verder. De paraplu van Pieter werd voor de dag gehaald, het zou toch eens gaan regenen! Na een klein kwartiertje, de lucht vóór ons was mooi helder, keek er iemand achterom. Zware, donkere wolken hadden zich samengepakt tot een dreigend gevaar voor vogelaars. Ik hoorde nog iemand zeggen; "die bui waait wel over". Dus vervolgden we onze weg richting heldere hemel. Toen we eindelijk voor een mooi stukje water stonden, waar veel vogels vertoefden, voelden we een druppel water en nóg een en nóg een

Wie had ook al weer gezegd: die bui waait wel over? We konden geen vogels meer door onze kijkers waarnemen. Het was jammer dat de paraplu van Pieter te klein was om vier vogelaars onder te huisvesten. Er was maar één persoon en wel de kleinste en dikste van ons stel die tegen dit weer goed gekleed was. Je kan wel raden wie dat was. "Gie-Gie-Gie-Gie", lachte hij!

De regen werd gelukkig iets minder zodat we kliedernat, op één persoon na, verder liepen. Maar dat eventjes was van korte duur het werd weer pikdonker, even later regende het weer als bakstenen (gelukkig geen echte). Jammer van de vele vogels en van de Schorren, we besloten maar rechtsomkeert te maken. De fietsen waren toch nog ver weg.

Eindelijk de fietsen gepakt en weg waren we. De Pieters fietsten zo hard, dat Chris en ik ze na tien minuten al niet meer konden zien. Wij zouden ergens

een kopje koffie en een frietje pakken tot het weer droog zou worden. Na een uur in een café gezeten te hebben, besloten we toch maar verder te fietsen. De hoop dat het droog zou worden hadden we al opgegeven. Rustig fietsten we in de stromende regen, langs de dijk richting jeugdherberg. Onderweg zagen we nog veel vogels in en om de weilanden, zodat het laatste stuk ondanks de regen toch nog mooi meegenomen was.

Bij de jeugdherberg aangekomen en droge en warme kleren aange trokken kon ik weer bijkomen van de pittige fietstocht. Pieter sr. en Pieter jr. waren al geruime tijd daar en hadden zich ook van kleren gewisseld. Ze waren ook niet echt op regen gekleed. "Ja Pieter, ik zou die paraplu maar inruilen voor een regenpak!" Even later kwam Willie binnengevallen. "Wat een klote-weer hè, de hele dag regen. Toch hebben we iets leuks gezien, maar ik mag nog niet vertellen dat het een sperwer-grasmus was. Hij zat bij het bejaardenhuis in de struiken", aldus Willie. Een leuke waarneming, na de hop van de vorige keer. Ook had die groep een zwarte zeekoet in de haven gezien.

Na een welverdiend pilsje in de bar gingen we aan tafel.

Onze jongens (en meiden) vlogen als meeuwen op het eten af. Het enige wat over bleef waren lege schalen en borden. Je kunt je dus afvragen, dat er te weinig eten was of dat we met z'n allen zo'n honger hadden. Het kan ook allebei geweest zijn!!

's Avonds bleven er enkele in de jeugdherberg, de anderen besloten om in het dorp nog de nodige pinten te pakken, zodat we van binnen net zo nat werden als we van buiten al geweest waren. Ondanks de regen, regen, regen en nog eens regen, was het een leuke dag. Je moet alles eens meegemaakt hebben. We waren toch al zo verwend met het weer van de afgelopen herfst-vakanties.

Wim Janssen

Verslag Terschelling ... door Peter

Dinsdag, 20 oktober 1992

Aan mij, Peter van de Braak, is gevraagd of ik de vierde dag van de herfstexcursie wilde beschrijven. Ik kan het kort houden, de hele excursie, voor mij de eerste keer dat ik mee ben geweest, vond ik in één woord "geweldig", maar dit zal niet helemaal de bedoeling zijn. Om jullie een iets uitgebreidere indruk te geven volgt hier het verslag (van de vierde dag).

Voordat ik daarmee begin eerst nog even een korte impressie van de eerste drie dagen. De eerste dag kon voor mij niet meer stuk. We waren nog geen uur op het eiland, of we zagen al twee vogelsoorten die ik nog niet eerder had gezien. De hop die zich op een fietspad liet zien waar wij met onze gehuurde fietsen reden. En in de lucht hing een ruigpootbuizerd te bidden.

Het weer nam met de dag af, eerst nog lekker zonnig, de tweede dag al wat koeler en de derde dag wel erg vochtig. Slechts één

bui, maar wel van 's morgens tot 's avonds. Samen met John en Anita ben ik er toch nog even uit geweest. Onze moeite werd beloond. We zagen, nadat we getipt waren door andere vogelaars, vanuit de noordpier van de haven een zwarte zeekoet. Door de telescoop van Zuidhollanders, die overigens dachten

dat wij Belgen waren met ons Brabants accent, liet deze zeekoet zich goed bewonderen. De rest van de dag zagen we niet zo gek veel meer. De vogels zullen net als de meeste vogelaars gedacht hebben, wij blijven lekker schuilen, met dit weer geen uitvluchten! Maar met een goed regenpak en laarzen zijn we toch aardig droog gebleven, alhoewel John..., je moet maar over (in) een sloot willen springen!

Ook voor de vierde dag was er slecht weer voorspeld, Erwin Krol zat er gelukkig naast. Het is die dag aardig droog gebleven.

Na een flink ontbijt en een lunchpakket samengesteld te hebben, vertrokken we met een stel op de fiets richting de haven. Ook zij wilden de zwarte zeekoet wel eens zien. Deze zeevogel liet zich deze keer vanuit dezelfde pier nog beter bekijken. Het is een kleine duiker met een duidelijke witte vleugelvlek. Aan het strand verderop zagen we een groenpootruiter en een stel kluten foerageren. Vanuit de duinen fietsten we een stuk door het bos, waar Maria ons attendeerde op de planten en de paddestoelen. Reuze boeiend allemaal. Verder de duinen weer in zagen we een blauwe kiekendief (vrouwkje), die aan het jagen was. Mooie jachttechniek om eens even naar te kijken, zo laagskerend over de duinen. Wat verder arriveerden we bij het beruchte bosje waar de hop zat. Helaas hebben we hem dit keer niet meer gezien. Bij een plas water zagen we een paar "Dutch Birders" die ons vertelde dat er op de "Lijkweg" in Midsland een bladkoninkje zou zitten. Dit lag toevallig op onze fietsroute. Maar eerst maar even tijd vrijgemaakt voor koffie, daar waren we wel aan toe. Buitenlucht maakt flink hongerig, dus ook de broodjes gingen er goed in.

Kort na ons vertrek zagen we bij de huisjes in de duinen een heggemus op een paal zitten. Die hadden we nog niet eerder gezien, dus die werd genoteerd. Op naar het bladkoninkje, onderweg hebben we nog even geprobeerd om de tik van Maria's fiets te verhelpen maar helaas is dat niet gelukt. Bij een uitkijkpunt op de hoogste duin, moesten we natuurlijk even kijken. Willy had hier op een eerdere excursie de velduil gezien. Deze dag was er jammer genoeg in geen velden of wegen geen uil te bekennen.

We vervolgden onze weg richting het bladkoninkje. Tegenover huisnummer 16 op de "Lijkweg" stond een appelboom waar hij in zou zitten. Op het gras eronder zagen we een erg beweeglijk vogeltje met een beige/groene kleur met lichte vleugelstrepen. Dit moest hem zijn, het bladkoninkje. Van hieruit fietsten we verder richting de Boschplaat. Hier aangekomen zagen we een andere groep vogelaars die net van de Boschplaat terugkwamen. Ze zeiden dat ze niet zoveel hadden gezien. Toch hebben wij de klapekster door de telescoop gezien. Een gedeelte uit onze groep bleef even lekker op een duin in de zon zitten, terwijl

ik met Jan-Willem, Willy, en Jan de Boschplaat verder opliepen. Niet zonder resultaat, we zagen watersnippen, grauwe ganzen, rotganzen, pijlstaarteenden en smienten. Op de terugweg bij de duin aangekomen troffen we de rest van ons groepje weer. In "Midsland" bij het café van Hessel buiten op het terras zijn we wat gaan eten. Ze hebben er overigens heerlijke erwtensoep.

We hebben de terugweg langs de Waddenzee afgelegd. Onderweg bij een plas water zagen we twee kuifeenden. Een aalscholver kwam aangevlogen, streek neer op het water, dook onder en kwam met een paling boven. Een leuk gezicht hoe hij zo'n gladde paling naar binnen werkt en er toch nog even last van heeft gezien het vele water dat hij drinkt. Tegen zessen kwamen we bij de jeugdherberg terug, het werd al snel donker. Er stond ons weer een heerlijk maal te wachten. Tijdens het eten en 's avonds in het café hadden we het nodige bij te praten en is de lijst van waargenomen vogels bijgewerkt. Het worden al heel wat vogelsoorten die we gesignaleerd hebben tijdens onze herfstexcursie. Echt de moeite waard! Dus tegen de mensen die dit jaar helaas niet mee konden zou ik willen zeggen, zorg dat je volgend jaar ook van de partij kunt zijn. Het is leerzaam, boeiend en bovenal erg gezellig. Wat ik ook nog even kwijt wil is een groot compliment voor de prima organisatie van het geheel!!

Tot ziens,

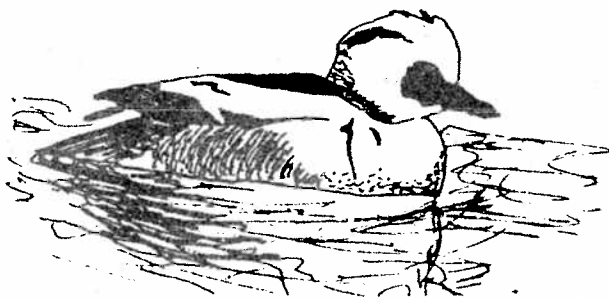
Peter van de Braak

Verslag Terschelling ... door Anita

Woensdag, 21 oktober 1992

Vanmorgen was ik al om vijf uur wakker. Ik heb nog wel wat gedut maar niet echt lekker geslapen. Waarschijnlijk was de laatste jus d'orange-safari toch teveel van het goede. Maar om half acht begonnen de eersten op te staan. Dat voorbeeld heb ik toen maar gevolgd.

Daar ik mijn tas gisteravond al had ingepakt was ik snel klaar voor het ontbijt. Rond kwart over acht zaten Peter van de Braak en ik als eerste aan de ontbijttafel. De rest van het gezelschap komt daarna langzaam maar zeker binnen om te ontbijten. Na het ontbijt en nadat al de bagage in de hal van de jeugdherberg is geplaatst wordt de groepsfoto gemaakt. Hierna gaan we met een groep van twaalf personen op weg naar West-Terschelling om de fietsen in te leveren.

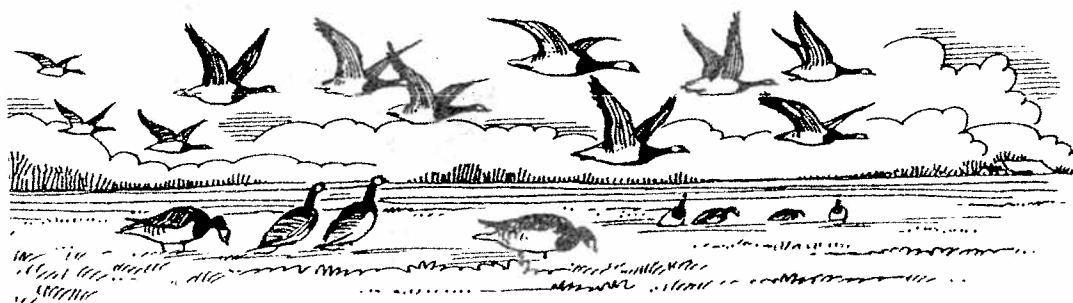
Maria gaat nog wat inkopen doen. De rest van de groep besluit om de tijd tot twaalf uur vol te maken met een laatste wandeling in de buurt van West-Terschelling. De wandeling loopt van de Noordvaarder, een stuk langs het bos, door het bos, langs het verpleeghuis (waar we twee dagen geleden de sperwergrasmus hebben gezien) naar de rustplaats voor een kop koffie (Hotel Nap). Als we koffie aan het drinken zijn komen de anderen van het reisgezelschap in groepjes binnen. Om ongeveer half twaalf gaan

Jan-Willem, Rien, John en ik nog wat inkopen doen. Rien en John kopen nog een Juttersbitter. Ikzelf koop een kadootje voor mijn zus, omdat zij mijn kanarie tijdens deze dagen te logeren heeft gehad. Om twaalf uur zijn we bij de haven om onze bagage weer in ontvangst te nemen, alvorens aan boord te gaan. Deze keer geen luxe van bagagewagens. Dus zelf sjouwen met de bagage. De overtocht duurt deze keer maar anderhalf uur. Op deze terugtocht naar het vaste land zie ik voor het eerst de zeehonden liggen op de zandplaat. De vorige overtochten zocht ik altijd het verkeerde moment uit om even binnen te gaan zitten. Deze keer had ik me voor genomen om niet naar binnen te gaan voordat ik ze gezien had.

Om ongeveer twee uur komen we aan in Harlingen. Dan moet ik de auto gaan halen. Nadat de bagage is ingeladen, wordt de terugreis naar huis begonnen. Onderweg wordt er nog even gestopt om bij te tanken. Om kwart voor zes zijn we thuis. Mijn ouders en ik besluiten om een frietje te halen ter afsluiting van de waddenexcursie van dit jaar. Hopelijk allemaal tot de volgende waddenexcursie!!

Anita van den Acker

P.s.: Natuurlijk hoop ik jullie ook (in de tussentijd) te zien bij andere activiteiten van de Vogelwacht!

Overzicht vogels Terschelling 1992

01	Kokmeeuw	53	Groenling
02	Aalscholver	54	Putter
03	Zilvermeeuw	55	Blauwe Reiger
04	Steenloper	56	Graspieper
05	Fuut	57	Grutto
06	Eidereend	58	Tureluur
07	Kleine Mantelmeeuw	59	Kleine plevier
08	Rotgans	60	Groenpootruiter
09	Stormmeeuw	61	Sperwer
10	Bonte Strandloper	62	Zanglijster
11	Scholekster	63	Sijs
12	Buizerd	64	Meerkoet
13	Zilverplevier	65	Ringmus
14	Grote Zaagbek	66	Kuifeend
15	Wilde Eend	67	Visdiefje
16	Grote Mantelmeeuw	68	Zwarte zeeëend
17	Zwarte Kraai	69	Kuifmees
18	Huismus	70	Tapuit
19	Ekster	71	Bonte Kraai
20	Krakeend	72	Kleine strandloper
21	Wintertaling	73	Kanoetstrandloper
22	Bergeend	74	Slechtvalk
23	Blauwe Kiekendief	75	Veldleeuwerik
24	Hop	76	Kneu
25	Kramsvogel	77	Tafeleend
26	Havik	78	Pijlstaart
27	Goudhaantje	79	Wilde Zwaan
28	Ruigpootbuizerd	80	Holenduif
29	Torenvalk	81	Vlaamse Gaai
30	Drieteenstrandloper	82	Kauw
31	Jan van Gent	83	Roodborst
32	Fazant	84	Vuurgoudhaantje
33	Vink	85	Sperwergrasmus
34	Spreeuw	86	Winterkoninkje
35	Pimpelmees	87	Rietgors
36	Bontbekplevier	88	Knobbelzwaan
37	Mereel	89	Kluut
38	Witte Kwikstaart	90	Zwarte Zeekoet
39	Roodborsttapuit	91	Sloëend
40	Wulp	92	Barmsijs
41	Houtduif	93	Baardmannetje
42	Staartmees	94	Bladkoninkje
43	Grauwe Gans	95	Klapekster
44	Watersnip	96	Zwarte Roodstaart
45	Smient	97	Heggemus
46	Koolmees	98	Grote Pieper
47	Rosse Grutto	99	Kievit
48	Goudplevier	100	Fitis
49	Waterhoen	101	Zwarte Ruiter
50	Turkse Tortel	102	Zwartkop
51	Keep	103	Paarse strandloper
52	Koperwiek		

Willie Bergmans

Jaarverslag werkgroep Kerkuilen

Het afgelopen jaar zijn wij weer bezig geweest om het reilen en zeilen van de kerkuil in ons werkgebied in de gaten te houden. Dat "wij" zijn voor:

- * Odiliapeel/Volkel : Wim Janssen
Johan van Roosmalen
John Hermans
- * Uden : Willie Bergmans
Peter van de Braak
Jan van Bergen
- * Boekel/Venhorst : Rien de Mol
Jan Verhoeven
Henk van den Acker

Voor dit jaar waren de verwachten beter dan het jaar daarvoor. In 1991 immers is de muizenpopulatie ineengezakt waardoor ook het aantal broedgevallen van de kerkuil sterk teruguit liep. In Noord-Brabant bijvoorbeeld broedden er in 1991 68% minder kerkuilen dan in 1990. Bij ons slonk de stand van elf paren naar vijf paren. En zoals ook verwacht was gebeurde. In 1992 hebben er zeven paren gebroed. Niet zo'n spectaculaire stijging dus, maar dit komt naar mijn mening door het feit dat de muizenstand nog lange bij na niet op de normale stand is. Dit verklaart ook het feit dat dit jaar de meeste kerkuilen pas in juni met het broeden zijn begonnen, terwijl andere jaren er in april al volop gebroed werd. Ook het feit dat naast de zeven broedgevallen er ook nog op een tweetal plaatsen kerkuilen aanwezig waren die niet hebben gebroed, duidt erop dat er te weinig voedsel aanwezig was. Waarschijnlijk zijn dit jonge kerkuilen die nog niet aan het broedproces hebben deelgenomen en eerst hun gebied optimaal moeten verkennen alvorens ze zoveel ervaring hebben dat ze in een muizenarm jaar wel in staat zijn om een broedsel groot te brengen. Dit betekent dus wel dat ze leven en dat als er weer volop voedsel aanwezig is het aantal broedparen weer snel op de al eerder vermelde elf paren moeten kunnen komen. Op dit moment hoor ik van diverse bronnen dat er weer volop muizen zijn dus het volgend jaar kan mooi worden voor de kerkuil.

De verdeling van de broedparen was dit jaar evenredig over de groepen verdeeld, te weten: In Uden twee paren met zeven jongen. In Boekel/Venhorst: twee paren met zes jongen en in Odiliapeel/Volkel eveneens twee paren met zes jongen. Daarnaast is er ook nog een broedpaar te melden in Oploo. Hier hebben Wim Janssen en ik zes jaar geleden een kast gehangen; nooit meer wat van vernomen en nu ineens een broedpaar. Er zaten twee jongen in de kast waarvan er een, jammer genoeg, maar één poot had. Dit kwam doordat het jaar daarvoor er kauwen in gebroed hadden, die van alles in de kast hadden gesleept, waaronder touw. Hier is één van de jonge kerkuilen met zijn poot in terechtgekomen en daarmee is zijn poot afgebonden. Te hopen valt dat deze kerkuil zich toch in de natuur

weet te handhaven. We hebben dit exemplaar bewust niet naar een opvangcentrum gebracht omdat hij daar beslist geen beter leven zou hebben dan in de natuur ondanks het feit dat hij met een poot maar weinig kans heeft. Ook bij een broedpaar in Uden is het broedproces niet gelopen zoals het zou moeten. Hier broedt de kerkuil namelijk op tempexplaten (isolatiemateriaal). Van de drie jongen zijn er twee omlaag gevallen die daarna zijn gestorven. Jammer, maar het gebeurt nu eenmaal. We moeten hier ook niet rouwig om zijn omdat het voor een soort als de kerkuil bekend is dat ongeveer zes à zeven op de tien jongen het eerste jaar niet haalt. Alleen de allersterkste blijven in leven en zorgen voor nakomelingen. Op deze manier is het beste gewaarborgd dat een soort in leven blijft. Volgend jaar gaan we weer gewoon door met het controleren en, af en toe, het bijhangen van kasten. Ben je eens geïnteresseerd om een kerkuil van dichtbij te bewonderen, neem dan eens contact op met één van de leden van de werkgroep. Op kleine schaal is het namelijk mogelijk om eens een controle bij te wonen. Als laatste, wat ons betreft volgend jaar weer minimaal elf paren. Maar ja, in de natuur weet je het maar nooit.

Namens de werkgroep Kerkuilen,

John Hermans

Beheersrichtlijn "Hoevens Buske"

Inleiding

Het beheer van het "Hoevens Buske" (nabij de Groenhoeve) is afhankelijk van de doelstelling die men aan het bos geeft. Zo moet getracht wor-

den om, na wat extra beheerswerkzaamheden, zo min mogelijk in te grijpen. Op die manier krijgt men een natuurlijk bosbeeld. Er moet plaats zijn voor ruigten, natte laagte(n), dood hout en open plek(ken) zodat planten, dieren en ook mensen zich hier zullen thuisvoelen. Hopenlijk spreekt dit beheersplan de meeste gebruikers van de Groenhoeve aan, mede doordat de nadruk ligt op het natuuraspect in combinatie met de educatieve belevingswaarde.

Historie

Ruim duizend jaar geleden was Brabant nog grotendeels bedekt met natuurbos. Het bos bestond voornamelijk uit eiken-/berkenbos. Geleidelijk aan manifesteerde de menselijke beïnvloeding zich steeds duidelijker in de oorspronkelijke bossen. Er vond ontbossing plaats en het bosbeeld van het natuurbos veranderde sterk. Door middel van afbranden ontstonden grote heidevelden die later weer ontgonnen werden. De productiefactor werd steeds belangrijker. Het gehuchtje "De Hoeve", waar de Groenhoeve onderdeel van uitmaakt, is al enkele eeuwen oud. De lager gelegen beekdalen werden beweide en de omheining bestond veelal uit eikenwallen waarvan de bestaande houtwal langs de afwateringssloot nog een restant is. De hoger gelegen gronden werden bewerkt voor de landbouw, zodat je in de Hoeven veelal boerderijtjes aantrof met een gemengd karakter. Het volledige gebied, wat nu in beheer en gebruik is van de Groenhoeve, werd rond 1900 niet intensief gebruikt door boeren. Wat tegenwoordig beweide wordt, was vroeger heide en waar nu het bosje en de moestuin liggen, stonden toen (1900) naaldbomen (waarschijnlijk voor productiehout voor opkomende industrieën). De huidige eikenwal was toen de laatste omheining van de meer noordwestelijk gelegen vochtigere weidegronden. Het terrein van de Groenhoeve is door de jaren heen meerdere malen afgegraven ten behoeve van de zandwinning. Mede omdat dit terrein rond 1900 niet als landbouwgrond in gebruik is geweest, heeft het als zodanig, waarschijnlijk, in de jaren dat bouwgrond schaarser werd in Uden geen directe bouwbestemming gekregen. Behalve het lesbosje, wat nog een overblijfsel is van de laatste particuliere ontzandingen uit de jaren '50 en '60, heeft het gehele terrein nu een mooie bestemming gekregen als kinderboerderij. Er wordt nu dus toch geboerd. Omdat de meeste hoevens een naam hebben, was de naam voor deze hoeve na de komst van nog meer "groene" clubs niet moeilijk te vinden.

Doelstelling

Het beheer van het lesbosje zal in beginsel gericht zijn op behoud en vergroting van de natuurwaarden onder handhaving, c.q. herstel van en voor de van oudsher voorkomende planten- en diersoorten. Het educatief gebruik zal afgestemd moeten worden op de natuurlijke mogelijkheden van het terrein (gezien de geringe afmeting). Recreatief gebruik dient zoveel mogelijk geweerd te worden. De natuur- en educatiewaarde van het lesbosje worden bepaald door de mate waarin de bos-/levensgemeenschappen zijn ontwikkeld. De diversiteit en daarmee ook de stabiliteit van het bos is in hoofdzaak afhankelijk van twee factoren: Ten eerste de leeftijd van het bosje en ten tweede de mate waarin het bosje door mensen wordt beïnvloed.

UITWERKING BEHEERSPLAN:

Beheer korte termijn

- Allereerst zal een eenvoudige toegang tot het lesbosje gemaakt moeten worden. Met voorkeur geen nieuwe toegangspoort van buitenaf maar langs het varkensweitje (zie schets).
- Daarlangs zal ook de afscheiding tussen de waterdierenren en het bosje in onderling overleg en samenwerking met de Kinderboerderij tot stand moeten komen.
- Gefaseerd zullen de aankomende jaren rondom de natte laagte de wilgen afgezet moeten worden.
- De open plek zal vergroot moeten worden om daarmee meer zonlicht tot de bosbodem te laten toetreden.
- Alleen plantensoorten die van oudsher thuishoren in bossen met een droge, schrale zandbodem als in het lesbosje toelaten. Alle andere zoveel mogelijk weren.
- Bovengenoemde werkzaamheden hebben de nodige prioriteit.
- Tijdens deze werkzaamheden dient zoveel mogelijk gelopen te worden over het toekomstige, onverharde bospad dat begint en eindigt bij de ingang door of langs het varkensweitje naar de voortuin van de Groenhoeve.
- Overwogen dient te worden om de fietsenstalling te verplaatsen naar het direkt links achter de hoofdingang staande informatiebord.

Beheer lange termijn

- Als het wandelpad in het lesbosje een feit is, kan begonnen worden met de aankleding van het bosje voor wat betreft het educatieve karakter. Als eerste moeten de meest natuurlijke elementen de voorrang krijgen. Voorbeelden als musterdhout voor nestelmateriaal en dood hout voor vele insecten en planten zijn enkele feiten.
- Maar op kunstmatige wijze kunnen een bijenkast, een beperkt aantal vogelkasten, een egelkast en voor de solitair levende bijen en wespen een paar doorboorde blokken hout de educatieve belevenis ondersteunen.
- Gedacht kan worden aan een geschreven wandelroute die, mede door de kleinschaligheid van het bosje, een volledig beeld moet geven van wat men in het bosje kan ervaren, zonder dat

in het bosje diverse tekstbordjes en paaltjes komen te staan.

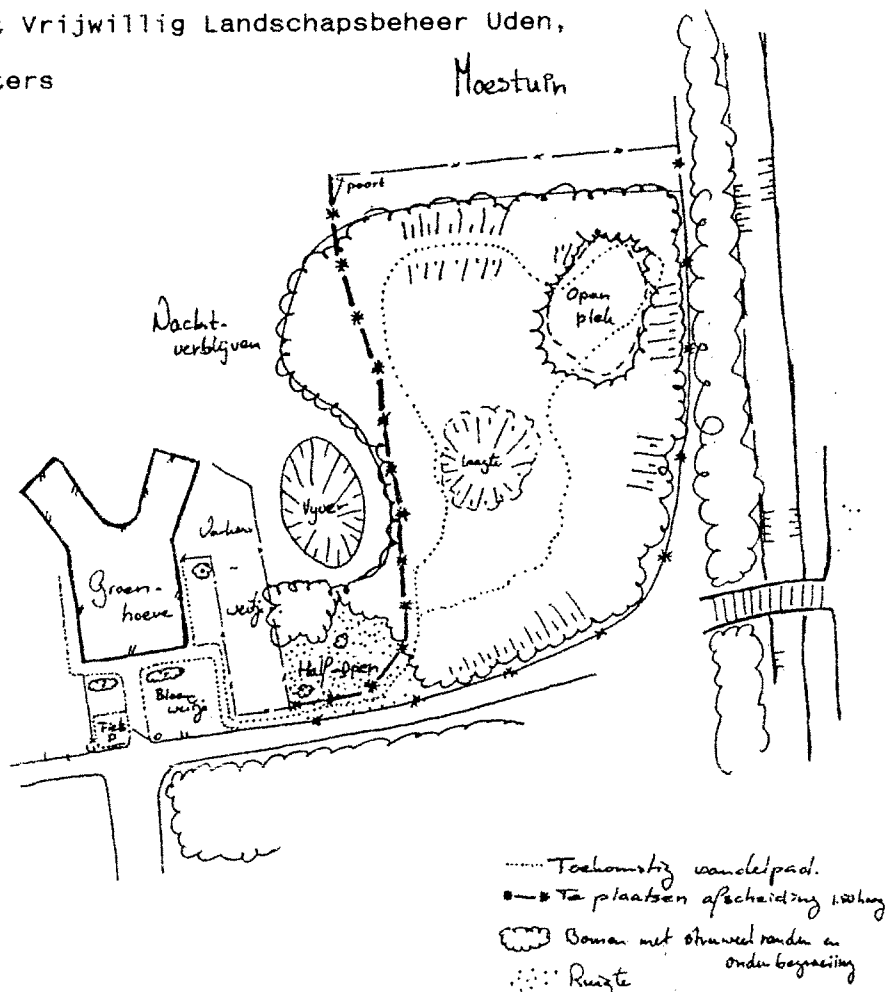
- Voor de omheining zal, in overleg met de gemeente, een onderhoudsregeling afgesproken moeten worden.

Uitvoering

De daadwerkelijke uitvoering en het beheer van de voortuin, evenals van het bosproject zal komen te liggen bij de voormalige "Werkgroep Heemtuin", beter bekend als de "werkgroep bosproject". Deze werkgroep dient, indien nodig met arbeidskracht ondersteund te worden door de drie verenigingen onder de Groenhoeve. Zeer aan te bevelen is dat van elke vereniging één of meerdere personen zitting nemen in de werkgroep om de contacten naar betreffende besturen te onderhouden. Projectgroepen van alle verenigingen onder de Stichting de Groenhoeve moeten met goedvinden van de "Werkgroep Bosproject" beheers- en educatiemaatregelen kunnen treffen. Moge dit beheersplan voor "het Hoevens buske" de afronding zijn van de nieuwe groene hoeve aan de Artillerieweg te Uden.

Namens het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden,

Willem Peters

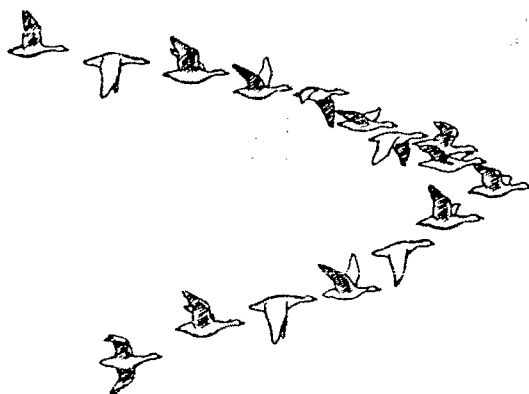
Vogeltrek-teldag 1992 in cijfers

Helaas was het op de eerst geplande datum (25 oktober jl.) zulk een slecht weer dat we de datum toen verschoven hebben naar 8 november jl. De plaats van verwerking van de gegevens werd ook verplaatst. Deze was op 8 november, namelijk bij mijn ouders thuis. Dit was gemakkelijker voor mij en voor de door-gave van gegevens vanuit het veld veranderde er niets. Dit jaar werd er gebruik gemaakt van een autotelefoon. De door-gave van gegevens ging daarom ook zeer goed.

Er zijn dit jaar opvallende waarnemingen te noemen in verge-lijking tot de andere jaren. Misschien dat dit ook ligt aan de tijd van het jaar. Zo werden er dit jaar zeer veel grauwe ganzen waargenomen. Ook een behoorlijk aantal kolganzen werden genoteerd. Vanuit het veld kwam de constatering dat het goed weer was voor de vogeltrek. Sommige vogels zaten zo hoog dat men bijna niet kon vaststellen wat het was. Men is ervan overtuigd dat men zeer veel vogels gemist heeft, doordat er 's morgens bijna geen wolk aan de lucht was waar te nemen. Geluk-kig kwamen er 's middags wolken zodat men toch nog een aantal waarnemingen van roofvogels heeft kunnen noteren. Deze maakten namelijk gebruik van de thermiek die voldoende aanwezig was. Opvallend dat op dit late tijdstip, begin november, nog zoveel buizerden en sperwers doortrokken. Bij ons heerste de gedachte dat het gros al in oktober doortrekt. De waarnemingen met betrekking tot de kleinere vogels was zeer matig te noemen. Vorig jaar nam de vink nog een tweede plaats in in de top tien. Dit jaar kwam hij er zelfs niet in voor. Ook de waarnemingen van kepen, groenlingen, kneu's etc. waren zeer afwij-kend ten opzichte van 1991 en 1990.

Zoals in de grafiek duidelijk naar voren komt is er ook dit jaar weer een geheel andere top tien dan de jaren ervoor.

Anita van den Acker

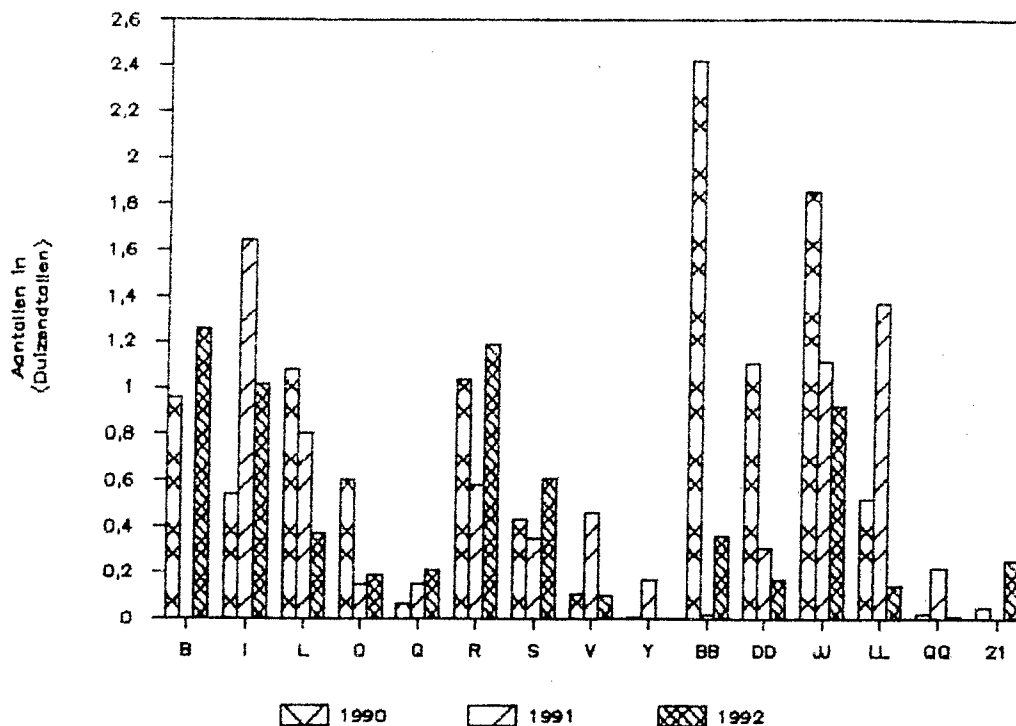

VOGELWACHT UDEN

TOTAALOVERZICHT VOGELTREKDAGEN

Naam	Code	1990		1991		1992	
		Totaal	Top 10	Totaal	Top 10	Totaal	Top 10
Aalscholver	A	175		102		180	
Grauwe gans	B	962	6	0		1.259	1
Smient	C	0		0		0	
Wilde eend	D	0		0		5	
Sperwer	E	12		38		14	
Buizerd	F	13		68		48	
Scholekster	G	0		35		0	
Goudplevier	H	5		0		0	
Kievit	I	542	8	1.645	1	1.016	3
Watersnip	J	4		1		0	
Wulp	K	2		15		8	
Rokmeeuw	L	1.080	4	806	4	377	6
Stormmeeuw	M	0		8		0	
Kl. Mantelmeeuw	N	2		0		0	
Zilvermeeuw	O	605	7	150		192	10
Gr. Mantelmeeuw	P	0		0		0	
Holenduif	Q	65		154		213	9
Houtduif	R	1.038	5	581	5	1.186	2
Veldleeuwerik	S	437	10	347	7	610	5
Boerenwaluw	T	0		45		0	
Boompieper	U	0		9		0	
Graspieper	V	106		462	6	99	
Gele kwikstaart	W	1		0		0	
Gr. Gele kwikstaart	X	0		0		0	
Witte kwikstaart	Y	8		170	10	2	
Heggemus	Z	0		3		0	
Merel	AA	19		16		5	
Kramsvogel	BB	2.421	1	17		361	7
Zanglijster	CC	2		14		0	
Koperwiek	DD	1.108	3	310	8	171	
Grote lijster	EE	10		41		9	
Pimpelmees	FF	10		9		4	
Koolmees	GG	21		57		4	
Kauw	HH	73		110		87	
Roek	II	26		12		37	
Spreeuw	JJ	1.851	2	1.116	3	924	4
Ringmus	KK	138		108		28	
Vink	LL	523	9	1.373	2	140	
Keep	MM	33		74		13	
Groenling	NN	90		46		4	
Putter	OO	0		0		1	
Sijs	PP	32		10		24	
Kneu	QQ	20		218	9	14	
Geelgors	RR	88		21		42	
Rietgors	SS	4		2		3	
Tot. ov. soorten	TT	482		302		405	8
Niet gedet. soorten	UU	143		487		328	
		12.151		8.982		7.813	
		=====		=====		=====	

OVERZICHT TOP 10

Verklaring van de tekens in de grafiek

- B = Grauwe gans
- I = Kievit
- L = Kokmeeuw
- O = Zilvermeeuw
- Q = Holenduif
- R = Houtduif
- S = Veldleeuwerik
- V = Graspieper
- Y = Witte kwikstaart
- BB = Kramsvogel
- DD = Koperwiek
- JJ = Spreeuw
- LL = Vink
- QQ = Sijs
- ZI = Kolgans

Impressie Vogeltrek-teldag 1992

Zondag 25 oktober 1992 (deel 1)

Graag wil ik hierbij een korte samenvatting geven over de gehouden vogeltrek-teldag dit jaar. Net als voorgaande jaren werden de deelnemers tijdig en op keurige wijze van het gebeuren op de hoogte gebracht. De uitleg bestond over de indeling over de Maashorst, welke vogels te tellen, te dragen kleding alsmede een invulinstructie over de telformulieren. Ondergetekende was dit jaar ingedeeld op post twee, bestaande verder uit Pedro van den Akker, Willem Peters, Willy Bergmans als aanvoerder en Theo "Boerkes" die ik later heb leren kennen als Theo Raaijmakers (foutje). Omdat mijn vrouw graag over de auto wilde beschikken heb ik John gevraagd om mij op te halen. Hij was die bewuste zondagmorgen tijdig in Volkel aanwezig en keek, gezien het vroege uur, toch redelijk fit uit zijn ogen. Het weer was al vroeg erg twijfelachtig. Ondanks deze tegenvaller hebben wij ons zo goed mogelijk en behaaglijk geïnstalleerd om de telling zo goed mogelijk uit te voeren. Reeds vroeg in de morgen werden wij verrast met een grote groep veldleeuwerikken en wat andere zangvogels. Het weer, althans de regen, kwam steeds dichterbij uit de hemel vallen. Reden voor ons om regenpak en paraplu op te zoeken. Na een paar kleine uurtjes met de telling bezig te zijn geweest wordt door de leiding besloten om er mee te stoppen. Iedereen wordt verzocht om naar de Groenhoeve te komen. Daar aangekomen wordt in onderling overleg besloten onder het genot van een lekker kopje koffie om het hele gebeuren te herhalen op zondag 8 november. Hierbij wordt duidelijk afgesproken dat dan de weersverwachting goed moet zijn. Verder zal Anita thuis alles op de computer uitwerken en wordt er geen gebruik gemaakt van de Groenhoeve. Alle aanwezigen kunnen hiermee instemmen met uitzondering van Willy omdat op die dag zijn vrouwtje jarig is.

Zondag 8 november 1992 (deel 2)

De weergoden lieten ons deze keer niet in de steek zodat iedereen zondagmorgen weer tijdig op zijn of haar post aanwezig was. De zon liet zich soms even zien en het was heerlijk om in de buitenlucht naar boven te turen om vogels waar te nemen. Jammer echter dat er niet veel waar was te nemen. Een uitzondering althans voor onze post waren grote groepen grauwe ganzen die over kwamen vliegen. Hun vlucht was zodanig dat ik denk dat die op meerdere posten zijn waargenomen. Zelf moest ik wat vroeger weg en weet dus niet hoe de totaaluitslag is geworden. Vandaar kan ik ook niets schrijven over hoe de dag is afgelopen, doch er zullen wel anderen zijn die hierover wat te vertellen hebben verwacht ik althans. Daar er weinig was te tellen werden wij op een andere manier toch bezig gehouden. Er was die dag ook een fietstoertocht waaraan werd deelgenomen door jong en oud en zowel dames als heren. De kijkers die wij gebruikten kwamen hierbij ook goed van pas. Uit de opmerkingen

die gemaakt werden kon ik opmaken dat er zelfs mooie dames op de fiets aan ons voorbij trokken. Een van de bochten in onze omgeving was misschien wat scherp, daar gingen er namelijk nogal wat uit de bocht. Verder kwam een van de deelnemers aan ons vragen of hij bezig was met een rit van 25 of 40 kilometer, de afstand voor hem was wat ver gezien zijn gewicht en transpirerende gelaat. Op een gegeven moment hoorden we zelfs een opmerking met de vraag: "Hé, zijn die daar aan het vissen?" Je ziet wel, ondanks dat er weinig vogels in de lucht voorbij trokken, op de zandpaden des te meer. Dit is dan in "vogelvlucht" mijn bijdrage over de vogeltrek-teldag. Zelf heb ik het als een leuke dag ervaren. Rest mij de leden te bedanken voor hun inzet en voorbereiding van dit gebeuren.

Johan van Roosmalen

Verslag werkgroep Stootvogels

Wij, van de stootvogelwerkgroep, zijn in februari van dit jaar weer begonnen met onze jaarlijkse inventarisatie van de stootvogels in de Maashorst. In het begin werd al snel duidelijk dat de buizerd dit jaar met meer paren zou broeden dan vorig jaar. De haviken waren dit jaar zeer vroeg begonnen met broeden. Dit kon worden geconcludeerd uit het feit dat er reeds een aantal paren aan het broeden waren. De torenvalken brachten dit jaar meer jongen groot dan vorig jaar. Dit kwam door de toename van het aantal muizen. Die om een bepaalde tijd minder jongen werpen dan anders. Dit is een door de natuur geregelde cyclus om de muizenplaag tegen te gaan. De sperwer is in de Maashorst de meest stabiele broedvogel onder de stootvogels. Dit is het gevolg van de stabiliteit van de zangvogels en duiven in de Maashorst. De trekvogels onder de stootvogels die in de Maashorst broeden zijn o.a. de boomvalk en de wespensdief. Helaas broedt er zover wij weten alleen de boomvalk in de Maashorst. De wespensdief is door ons in de Maashorst nog nooit broedend aangetroffen. Wel zijn er broedpennen gevonden en hebben we uitgegraven en deels weggegeten wespennesten gevonden. Zelf hebben we 'n keer een wespensdief gezien die een wespennest aan het uitgraven was. Toen we dichterbij kwamen zagen we dat hij reeds een deel had op gegeten. Dan hadden we dit jaar ook nog de redding van drie jonge steenuilen. Wij werden op dit feit attent gemaakt door Willie Bergmans. Helaas zijn er de uilen dit jaar bij ingeschoten wat betreft het inventariseren van broedparen. Dit was het dan voor dit jaar. Hopelijk tot ziens en een goed vogeljaar volgend jaar.

Henk van den Acker, Martien van de Elzen, Peter van de Braak, Jan Verhoeven en Wim Janssen.

Resultaten eischaalonderzoek

In 1989 constateerden medewerkers van het Instituut voor Oecologisch Onderzoek (I.O.O.) dat koolmezen en andere holenbroeders in bossen op de arme zandgronden steeds vaker eieren produceerden met een dunne en poreuze schaal. Veel legfels werden vroegtijdig in de steek gelaten en soms werden er helemaal geen eieren gelegd. Verondersteld werd dat deze verschijnselen een gevolg waren van toenemend kalkgebrek als gevolg van de zure regen. Het ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij verzocht daarom het I.O.O. een landelijk onderzoek uit te voeren naar de eischalkwaliteit en het broedsucces van koolmees, pimpelmees en bonte vliegenvanger. Doel van het onderzoek was: meer inzicht te krijgen in de omvang van het probleem van verstoorde eischalkvorming en in de rol die de voedselrijkdom van de bodem, het habitattypen (loofbos, naaldbos) en de verzuring daarbij mogelijk spelen. De gegevens werden verzameld door een groot aantal vrijwilligers, waaronder onze nestkastwerkgroep, en verwerkt tot een min of meer wetenschappelijk rapport, wat ik zal proberen in het kort samen te vatten.

Het onderzoek bestond uit het bijeenbrengen van gegevens over 3.000 nestkasten uit 71 terreinen, hiervan waren er vijftig op arme zandgronden. 49% van de gegevens had betrekking op koolmezen, 27% op pimpelmezen, 19% op bonte vliegenvangers, 3% op zwarte mezen en 2% op andere soorten. Alleen van de vier genoemde soorten werden voldoende gegevens verzameld om ze in het onderzoek te kunnen betrekken. De koolmees werd in het onderzoek centraal gesteld, omdat deze soort zich het best leende voor een vergelijking tussen de verschillende soorten bos en omdat de gegevens hiervan het nauwkeurigst waren. Het voorkomen van koolmeeseieren met een slechte schaal bleek gerelateerd te zijn aan de aanwezigheid van potentiële kalkbronnen (behuizing, schelpspaden, picknickplaatsen etc.), de voedselrijkdom van de grond en het aandeel naalddhout in het bos. In bossen zonder kalk produceerden 18,3% van de koolmezen een slechte schaal, in kalkrijke bossen 11,2%. In bossen op de arme zandgronden legde 16% van de koolmezen eieren met een slechte schaal, in bossen met rijkere gronden 7,3%. In naaldbossen legde 17,7% van de koolmezen eieren met een slechte schaal, in loofbossen 8,9%.

Van de drie onderzochte milieufactoren had de aanwezigheid van potentiële kalkbronnen het sterkste effect op het voorkomen van eieren met een slechte schaal. Dat gold ook voor andere broedparameters; de legfelsgrootte en het percentage niet uitgekomen eieren waren wel gerelateerd aan het voorkomen van potentiële kalkbronnen, maar niet aan het aandeel naalddhout in het bos of de voedselrijkdom van de bodem. Deze resultaten sluiten aan bij de bevindingen uit een ander onderzoek, waaruit bleek dat de slechte eischalkwaliteit een gevolg is van een tekort aan kalk. Er zijn aanwijzingen dat het hoge percentage eieren met een slechte schaal in bossen op de arme zandgronden een gevolg is van het ontbreken van slakkenhuisjes.

Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of slakkenhuisjes zijn afgenomen, welke rol de verzuring speelt, en in welke mate deze afname voor de verslechtering van de eischalkwaliteit verantwoordelijk is. Vrijwel alle aangetroffen kalkbronnen bleken van mensen afkomstig te zijn. Vogels in arme bossen ver van dorpen en steden zullen problemen hebben om aan voldoende kalk te komen, zeker als deze bossen uit naalddhout bestaan.

In 40% van de bossen op arme zandgronden zonder extra kalkbronnen, legde minstens een kwart van de koolmezen eieren met een slechte schaal, en in 15% van deze bossen legde minstens de helft eieren met een slechte schaal. In de afgelegen bossen zullen waarschijnlijk zeer veel vogels problemen hebben met de eischaalvorming. Omdat nestkastwerkgroepen weinig kasten ophangen in dit soort bossen, is juist van deze bossen weinig bekend. Aangezien het grootste deel van het Nederlandse bos-areaal uit deze bossen bestaat is het een groot probleem.

Legsels die eieren bevatten met een slechte schaal waren kleiner dan legsels die uitsluitend uit goede eieren bestonden, en werden tweemaal zo vaak in de steek gelaten. Verder werd een verband gevonden tussen het voorkomen van legsels met eieren met een slecht kwaliteit in een bos, en het voorkomen van legsels zonder eieren. Deze gegevens wijzen erop dat kalkgebrek niet alleen een vermindering van eischalkwaliteit veroorzaakt maar ook effect heeft op het aantal geproduceerde eieren, en dat het aantal vogels in een populatie dat van kalkgebrek te lijden heeft nog groter is dan het aantal vogels dat eieren met een slechte eischaal produceert.

De resultaten met betrekking tot de pimpel- en de zwarte mees waren in grote lijnen vergelijkbaar met die bij de koolmees. Daarom is de koolmees een representatief voorbeeld voor de andere mezensoorten. De pimpelmees week in een aantal opzichten af van de andere twee mezensoorten. Dit was ten dele een gevolg van fouten in de beoordeling van de eischalkwaliteit bij pimpelmezen, maar moet ook ten dele worden toegeschreven aan verschillen in gedrag en fysiologie tussen de mezensoorten. De bonte vliegenvanger produceerde tien keer zo weinig eieren met een slechte schaal als de mezensoorten. Er werd bij deze soort geen relatie gevonden tussen de eischalkwaliteit en het bodemtype, het bostype en de aanwezigheid van kalkbronnen. Wel werden in bossen met potentiële kalkbronnen veel meer schier (zonder schaal) eieren gevonden dan in bossen met kalk, maar het is nog onduidelijk in hoeverre kalkgebrek hierbij een rol speelt.

Het is van belang dat er een verklaring wordt gevonden voor verschillen tussen soorten, met name tussen de mezen en de bonte vliegenvangers. Het is daarom nodig een aantal bossen te selecteren en daar over een reeks van jaren gegevens te verzamelen over de eischalkwaliteit, waarna kan worden vastgesteld of de situatie verbetert dan wel verslechtert! Criteria bij de keuze van de terreinen is het feit of er al broedgegevens zijn verzameld, bij voorkeur over een aantal jaren, en of er aanvullende informatie beschikbaar is voor bodemeigenschappen, zure despositie, het voorkomen van

slakkehuisjes en de vogelstand. Verder is het nodig, om een goede schatting te kunnen maken van de eischaal-problematiek in onze bossen, om aanvullende informatie te krijgen van bossen welke ver verwijderd zijn uit de directe woonomgeving en moet het aantal vogelsoorten waarvan de eischalkwaliteit wordt bepaald worden vergroot. De hiervoor in aanmerking komende soorten zijn: boomklever, grote bonte specht, gekraagde roodstaart, glanskop- en kuifmees en de boomkruiper, welke allemaal in nestkasten broeden. D.w.z. dat ons werk nog lang niet ten einde is en er nog veel te doen zal zijn om te achterhalen wat de precieze oorzaken zijn en wat we er aan kunnen doen om, willen we de vogelstand op peil houden, de eischalkwaliteit op het oude peil terug te brengen!

Harrie Claassen

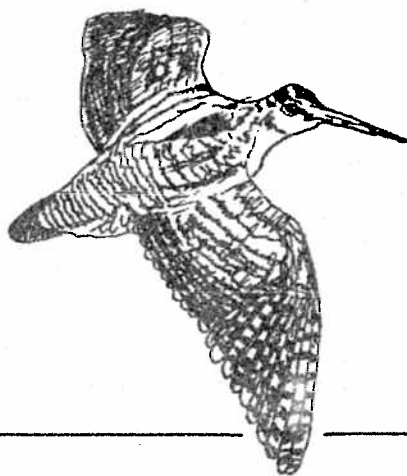
Bijzondere Waarnemingen

Tijdens de laatste redactievergadering is besloten om deze vaste rubriek met ingang van volgend jaar nieuw leven in te blazen. Het is namelijk gebleken dat er, ondanks dat er maar weinig meldingen van bijzondere vogelsoorten aan de redactie worden doorgegeven, toch voldoende vogelaars zijn die een of meerdere leuke waarnemingen doen. De redactie, en dan met name Anita van den Acker, "bruujt" op dit moment op een soort database-bestand waarin alle bijzondere waarnemingen (ook die in het verleden gedaan zijn) rubrieksgewijs in de computer ingevoerd kunnen worden. Het is dan mogelijk om snel en overzichtelijk een uitdraai te maken van bijvoorbeeld de klapekster over de afgelopen tien jaar. Vergelijkingen kunnen dan gemakkelijker worden gemaakt. Alles valt of staat natuurlijk bij de medewerking van de leden, die Anita regelmatig van informatie moeten voorzien. Dit systeem van waarnemingen noteren en aan haar doorgeven zal zo spoedig mogelijk aan alle leden kenbaar worden gemaakt. Wij denken hierbij aan invulformuliertjes of iets dergelijks. Om drempelverlagend te werken moet misschien de mogelijkheid open gelaten worden om bepaalde waarnemingen ook telefonisch door te kunnen geven. Tot nu toe werkt dit ook uitstekend!

Bij telefonische navraag bleek dat er wel degelijk Vogelwachters zijn die de ogen goed de kost geven. John Hermans, Peter Wienbelt, Willie Bergmans, Theo Raaymakers, Jan van Bergen, Jan Verhoeven en Henk van den Acker kwamen de afgelopen maanden tot de volgende verrassende waarnemingen:

- * 15 september 1992: IJsvogel (1 exemplaar)
Locatie: De Kleuter - Uden
- * 08 november 1992: Slechtvalk (2 exemplaren)
(Vogeltrek-teldag) Blauwe Kiekendief (1 exemplaar)
Zwarte Specht (1 exemplaar)
Kleine Bonte Specht (1 exemplaar)
Locatie: De Maashorst - Uden
- * 11 november 1992: Smelleken (1 exemplaar)
Locatie: De Tongelaar - Mill
- * 20 november 1992: Sperwer (1 exemplaar)
Locatie: Den Brier - Uden
- * 22 november 1992: Bonte Kraai (4 exemplaren)
Locatie: De Maashorst - Uden
Wilde Zwaan (73 exemplaren)
Locatie: Linden (bij Mill)
- * 28 november 1992: Klapekster (4 exemplaren)
Locatie: De Maashorst - Uden
- * 29 november 1992: Kleine Bonte Specht (3 exemplaren)
Locatie: De Tongelaar - Mill
Brilduiker (10 exemplaren)
Tafeleend (6 exemplaren)
Locatie: Hemelrijk - Volkel
- * November 1992: Patrijs (17 exemplaren)
Ransuil (diversen)
Locatie: De Maashorst - Uden
- * 02 december 1992: Bokje (1 exemplaar)
Locatie: De Maashorst - Uden
- * 05 december 1992: Slechtvalk (1 exemplaar)
Houtsnip (2 exemplaren)
Locatie: De Maashorst - Uden
- * 06 december 1992: Blauwe Kiekendief (1 vr. exempl.)
Locatie: De Maashorst - Uden

Peter Noy

In gesprek met ... Ernest de Groot

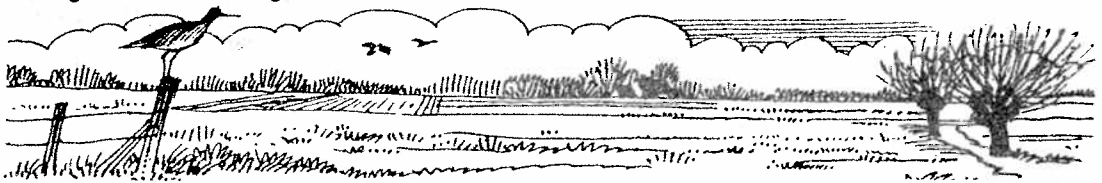
Wie de convocaties van onze Vogelwacht goed leest en wie ook niet te lui is om de plaatselijke weekbladen of de Kabelkrant in te kijken, zal de naam van Ernest de Groot regelmatig tegenkomen. Reden voor het Bruujssel om eens poolshcofte te gaan nemen en te vragen naar het hoe en wat.

We beginnen in privésfeer: "wie ben je?" Voor de genealogen onder ons: Ernest is "nen Ujese". Zijn vader was lange tijd onderwijzer in Uden. En ze zijn van de Boschebaan naar de Karperdijk gegaan. Geen boeren dus; wat je wel zou verwachten in zo'n landelijk gebied. Ernest is via het Kruisherencollege op de Landbouw Universiteit in Wageningen terecht gekomen. Daar heeft hij zijn zes studiejaren volgemaakt. Niet alleen met zijn eigenlijke studie landinrichting, maar door ook allerlei nevenstudie's mee te nemen zoals: natuur en landschap, openlucht recreatie en agrarische economie. Een breed spectrum dus waardoor hij uitstekend toegerust is om allerlei zaken die met bestemming en beheer van landelijk gebied te maken hebben met elkaar te verbinden.

Helaas voor Ernest was de arbeidsmarkt overvoerd toen hij klaar was. Ook daarom heeft hij zijn volle zes jaar gebruikt. Als afgestudeerde heeft hij een poos als vrijwilliger bij Staatsbosbeheer gewerkt en meegeholpen bij het opzetten van een goed beheersplan voor de Wijstgronden. Ook het zo omstreeden ministerie van Landbouw, Visserij en Natuurbeheer, om maar eens volledig te zijn, heeft hij drie maanden van binnen gezien. Net lang genoeg, vindt hij, om te ervaren hoe daar de ambtelijke machinerie draait. Die ervaring komt hem nu goed van pas bij zijn werk op het Provinciehuis als beleidsmedewerker Landinrichting. Het is zijn werk om de bestemming van gronden te bekijken, functies te verdelen. Ook al is de ruilverkaveling achter de rug, herverdeling van het land blijft nodig in verband met veranderde maatschappelijke belangen. In principe werkt hij voor heel Brabant maar de hoofdmoot van zijn projecten ligt tot op heden in Midden-Brabant. Het kost véél tijd en nog meer overtuigingskracht om het nieuwe beleid waarin meer aandacht komt voor natuur- en landschapsbelang uitgevoerd te krijgen. Via het streekplan wordt geprobeerd de functies voor de ecologische hoofdstructuur te verwezenlijken. In het kort komt het erop neer dat er in Nederland "groene gangen" ontstaan, waarlangs fauna en flora zich onbedreigd door de mens kunnen voortbewegen. Niet alleen moeten daarvoor gebieden een andere bestemming krijgen, maar er moeten ook bufferzones tegen verzuring, verdroging en overbemesting komen. Dat dit allemaal niet zonder slag of stoot verwezenlijkt kan worden snapt iedereen. Ernest zelf zou wat meer willen doen met natuur en landschapsbeheer. Hij heeft nu nog te veel de landbouwpet op. Maar ... dat is voorlopig toekomstmuziek! In ieder geval kan hij zijn ei wel kwijt in zijn nevenactiviteiten. Een héleboel! Om te beginnen natuurlijk zijn vriendin Rian, met wie hij zelfs op 21 mei aankomend in het huwelijksbootje wil stappen!! Maar verder liggen zijn hobbies meer in zijn professie: Hij is de coördinator van de werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (hoor ik daar

belletjes rinkelen?). Het V.L.U. heeft "maar" acht werkdagen per jaar, maar er moet wel gepland, geïnventariseerd, overlegd en voorbereid worden. Bovendien levert hij een prachtig jaarverslag af, onderhoudt hij contacten met Staatsbosbeheer, de gemeente en het Brabants Landschap. Daar gaat dus nogal wat tijd inzitten. Maar Ernest doet het met plezier, omdat hij eerstens zulke goede medeplanners heeft in Willem Peters en Gerrit Schotveld en tweedens omdat het zo'n gezellige ploeg van vrijwilligers is, meestal dezelfde tien man. Ze gaan nu de kleine landschapselementen rond Uden in kaart brengen. Dat brengt ons meteen bij nóg een activiteit van Ernest: de politiek. Lid van het algemeen bestuur van het C.D.A. en adviseerend lid van het C.D.J.A. Waarom? Daar kun je kort en lang over zijn. Ernest heeft, mede door zijn werk als ambtenaar, gezien dat, wil je werkelijk iets veranderen, je dan op de plaats moet zijn waar de beroemde vingers in de pap worden gehouden. En dat is in de politiek! Waarom dan het C.D.A.? Zeker op plaatselijk niveau toch jarenlang het bolwerk van de boerenstand. Ernest denkt dat het structureler werkt om de discussie van binnenuit te voeren, om de partij te binden aan haar -C- en haar te bevragen op het rentmeesterschap (een echt C.D.A.-item). Zo kan er een kruisbestuiving van ideeën komen. Hij vindt het dan ook jammer dat er zo weinig mensen uit de "groene hoek" bereid zijn om politiek actief te zijn. Toegegeven, de politiek maakt het mensen niet gemakkelijk met z'n ambtelijke taal, dikke nota's en lange wegen. Tegelijkertijd kan ook daar van binnenuit tegen geageerd worden. Wie voelt zich geroepen? Ernest doet nog meer. Hij zit in de werkgroep Natuur en Milieu van het I.V.N. die de bestemmingsplannen van de gemeente bekijkt en waar nodig bestrijdt of aanvult. Ook is hij mede-coördinator van de natuurgidsengroep van het I.V.N. En dan nog voorzitter van de Stichting "de Groenhoeve". Die het na wat aanloopproblemen steeds beter gaat doen. "Leuk", vindt Ernest. Omdat dit het eindejaarsnummer is wil hij zijn wensen wel op tafel leggen. Zijn grootste wens voor 1993 is dat de gemeente Uden nu eindelijk eens een aanvang maakt met een goed landschapsbeleidsplan, een totaalplan. Dus niet alleen bossen en velden, maar ook bermen en kleine landschapselementen. Zijn tweede wens is: nieuwe dakplaten op de Groenhoeve. De huidige zijn verkeerd bevestigd of de platen zijn niet goed. In ieder geval is het dak niet echt waterdicht. Zijn derde wens -dat mag immers altijd in sprookjes, drie wensen- is voor hemzelf: dat hij komend jaar meekan naar de Wadden. Grote ogen van mijn kant.... Tja, hij hoopt dat hij nog genoeg vrije dagen over heeft. Want voordat ze hun boterbriefje halen willen Ernest en Rian eerst nog op vakantie naar Nieuw-Zeeland en Indonesië! Op familie-bezoek, maar ook lekker rondreizen met de bus. Daar past van mij dus maar één wens bij: "Goede reis en veel geluk in 1993!"

Margreet Hoefnagels

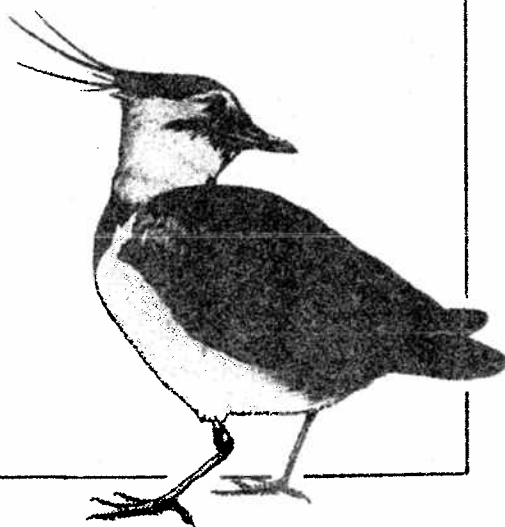

Fenologie 1992

Zo, alweer een jaar met waarnemingen van vogels die terugkeren uit hun winterkwartieren en vogels die hier blijven. Ik noteer altijd de eerste zang van de standvogels en de eerste waarnemingen en zang van de zomergasten. Dit doe ik verschillende jaren en zo kun je mooi zien wanneer de eerste zang te horen is. Bijvoorbeeld de boomleeuwerik is altijd eind februari, begin maart terug. De boerenwaluw eind maart, begin april. Dit zijn maar een paar voorbeelden die vrij aardig kloppen. Sommigen zijn eerder terug en sommigen later. Daar kun je niets aan doen. Hieronder volgt dan nu de lijst van 1992.

05-1	Koolmees	01-3	Tjiftjaf
05-1	Pimpelmees	15-3	Goudhaantje
05-1	Heggenus	29-3	Kneu
07-1	Winterkoning	29-3	Zwarte roodstaart
10-1	Kievit	29-3	Fitis
14-1	Boomklever	29-3	Boerenwaluw
14-1	Zwarte mees	29-3	Roodborsttapuit
14-1	Kuifmees	09-4	Zwartkop
14-1	Boomkruiper	11-4	Oeverwaluw
16-1	Turkse tortel	11-4	Kleine plevier
27-1	Merel	11-4	Blauwborst
09-2	Patrijs	19-4	Koekoek
09-2	Holenduif	20-4	Gekraagde roodstaart
10-2	Roodborst	22-4	Gierzwaluw
16-2	Houtduif	26-4	Grasmus
16-2	Vink	26-4	Tuinfluit
16-2	Fazant	02-5	Tapuit
22-2	Grote lijster	08-5	Huiswaluw
22-2	Boomleeuwerik	10-5	Wielewaal
22-2	Geelgors	11-5	Fluit
22-2	Veldleeuwerik	11-5	Bonte vliegenvanger
24-2	Matkop	17-5	Bosrietzanger
29-2	Zanglijster	17-5	Tortel
01-3	Graspieper	20-5	Braamsluiper
01-3	Grutto		

Jan Verhoeven

Excursie zondag 22 november 1992

Deze excursie stond gepland naar de Wamberg, nabij Berlicum. Om ongeveer tien voor acht was ik reeds aanwezig bij de Groenhoeve (als eerste). Even later arriveerde Jan-Willem. Om acht uur zien we Jan van Bergen aankomen lopen. Daarna komen nog Peter van de Braak en Willie Bergmans. Als laatste komt Annette van de Heuvel. Totaal resultaat is zes personen. Dit viel mij erg tegen gezien het uiterst zachte weer.

Na wat gedebatteerd te hebben over waar we heen zullen gaan, oppert Willie het idee om naar "de Vilt" (bij Beugen) te gaan. We stemmen hiermee in. Als we op plaats van bestemming komen blijken we niet aangekomen te zijn bij "de Vilt", maar iets achter de Tongelaar. Aangezien Willie hier de weg goed kent of althans denkt te kennen, is hij de gids. Nadat we net de auto zijn uitgestapt zien we al drie buizerden in de lucht. We beginnen onze wandelroute. Na ongeveer een uur gewandeld te hebben komen we uit bij een recreatiegebied waar vandaag de mountain-bike rijders volop gebruik maken van het pad dat we gekozen hebben. Dit loopt niet erg rustig. We zien hier wel een hele grote groep sijsjes.

We komen op een kruispunt en aangezien we dan heel erg snel weer bij de auto zijn, besluiten we om Willie, onze gids, de beslissing te laten nemen wat we zullen doen. Willie zegt wel een weg te weten door Escharen en door het bos weer terug naar de auto. De weg door Escharen gaat nog goed, maar dan gaan we richting de Broekse Wielen. Tot nu toe gaat het nog goed. Maar op een gegeven moment gaan we rechtaf, zoals Willie zegt dat we moeten gaan. Aan het einde van deze weg belanden we op een heel, heel erge modderige landweg, tussen de weilanden en bouwlanden door. Deze weg loopt volgens Willie niet dood. Hadden we hem nou maar niet geloofd, en waren teruggelopen. Aan het einde van deze landweg belanden we op een omgeploegd maisveld langs een brede stroom water. Waar we eigenlijk aan de overkant hadden moeten zijn. Vanuit deze positie kunnen we ook onze auto's al zien staan. We gaan echter niet terug maar besluiten om via de akkerlanden verder te gaan. Hier moeten we wel enkele malen over prikkeldraden heen. Maar uiteindelijk komen we toch uit aan de juiste zijde van het water. Het is dan nog ongeveer een half uur lopen naar de auto. Als we nog maar net bij een van de eerste boerderijen komen loopt daar een hond los. Deze blijft heel enthousiast met ons meelopen. Pas als we heel dicht bij het eindpunt van onze zondagochtend-wandeling zijn gekomen krijgen we de hond zover dat hij terug gaat naar huis. Tenslotte nog een opsomming van de vogels die we gezien en/of gehoord hebben: Buizerd, Kramsvogel, Torenvalk, Ringmus, Merel, Goudhaantje, Pimpelmees, Zwarte kraai, Kievit, Spreeuw, Geelgors, Houtduif, Blauwe reiger, Kokmeeuw, Sijs, Kauw, Veldleeuwerik, Staartmees, Vink, Turkse tortel, Ekster, Grote bonte specht, Holenduif, Kuifmees, Heggemus, Huismus, Roodborst, Meerkoet, Dodaars, Tafeleend, Rietgors en Koolmees. Toch hoop ik dat bij de volgende excursie meer leden zullen deelnemen.

Anita van den Acker

In de kijker ...

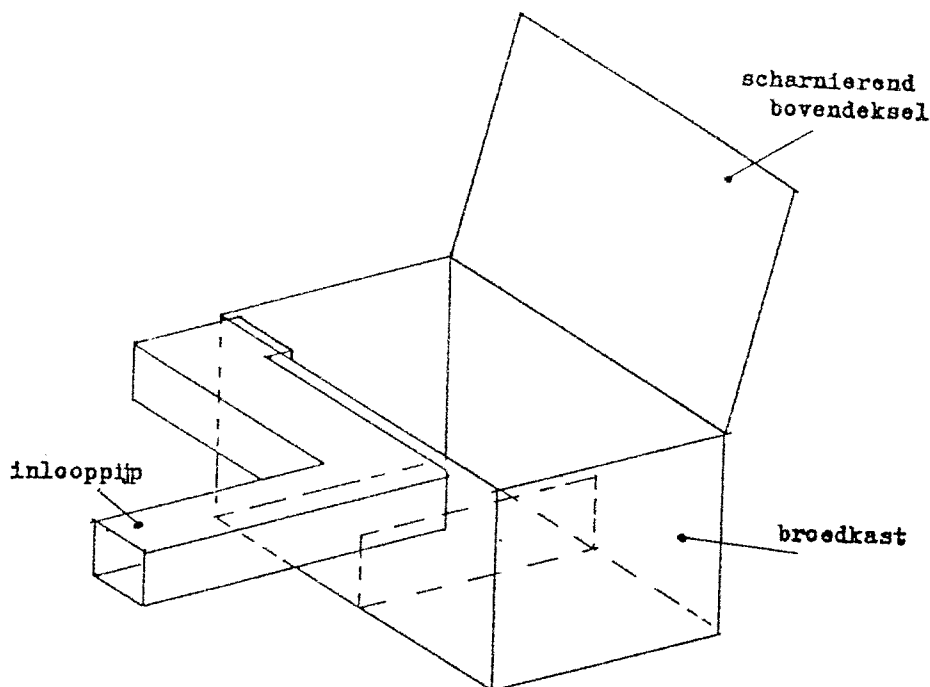

Taakgroep Kerkuilen

In deze bijdrage van "In de kijker ..." komt de Redactie in contact met de taakgroep Kerkuilen. Genoemde taakgroep is al, sinds de oprichting van de Vogelwacht in 1982, actief in Uden en omgeving. De mannen van het eerste uur, Wim Janssen en de huidige coördinator John Hermans, zijn nu nog steeds actief binnen de gelederen van de werkgroep. Zij hebben ruim tien jaar geleden de eerste kerkuilenkast bij Kees Nikkelen in Odiliapeel geplaatst. Volgens John was daarbij de gedachte: "baat het niet, dan schaadt het niet". "Normaal duurt het enkele jaren voordat een kast ingeburgerd en ook daadwerkelijk bewoond wordt. In dit geval werden we al na enkele maanden gebeld met de verrassende mededeling dat er drie jonge kerkuilen uitgebroed waren", aldus John. Dit onverwachte succes vormde voor hen aanleiding om nog wat extra kasten in de omgeving te plaatsen, waardoor het totaal voor die tijd op ruim tien stuks kwam.

Tot aan 1985 verliepen de werkzaamheden niet echt gestructureerd. In dat jaar heeft het bestuur besloten om officieel een aantal taakgroepen in het leven te roepen. De taakgroep Kerkuilen was hier een van. Naast John en Wim hebben Johan van Roosmalen, Willie Bergmans, Peter van de Braak, Jan van Bergen, Rien de Mol, Jan Verhoeven en Henk van den Acker zich de afgelopen jaren bij de groep gevoegd. Momenteel zijn genoemde personen over drie groepjes verdeeld, die elk binnen haar eigen geografisch gebied verantwoordelijk is voor de haar toegewezen kerkuilenkasten. Deze drie gebieden zijn: 1. Uden, 2. Volkel/Odiliapeel en 3. Boekel/Venhorst. Iedere groep kan in feite zelf bepalen of er ergens een kast bijgeplaatst, danwel verplaatst moet worden. Deze kerkuilenkasten zijn uiteraard niet met een mezenkastje te vergelijken. De afmetingen liegen er niet om. Lengte x breedte x hoogte is 65 x 40 x 40 centimeter, waarbij het gebruikte plaatmateriaal meestal van multiplex is. De broedkast heeft de vorm van een soort dekenkist voorzien van een scharnierend deksel. Vóór de vliegopening (20 x 20 cm) is een Z-vormige inlooppijp gemonteerd die de kast "lichtdicht" moet maken. John Hermans weet te melden dat dit ervoor dient om de kauw en holeduif, die ook graag in zo'n nestkast willen broeden, te weren. "Eerdergenoemde inlooppijp is destijds door leden van de Udense werkgroep ontworpen en wordt nu steeds vaker met succes bij andere kerkuilenwerkgroepen toegepast", vertelt hij niet zonder enige trots. Binnenin de kast zorgt een tussenschotje ervoor om het broedgedeelte van het inloopgedeelte te scheiden. Het mannetje komt meestal ook niet verder dan het tussenschotje. Hij kan voedsel brengen en verder niets. Het vrouwtje wil dan ook

tijdens de broedperiode met rust gelaten worden. Zij zijn in die tijd ook erg storingsgevoelig, waardoor de werkgroepleden extra attent moeten zijn. Met betrekking tot het maken van de nestkasten is het een voordeel dat de leden over het algemeen twee rechtse handen hebben. En stukken (afval)hout is altijd wel ergens voorhanden.

Op dit moment heeft de taakgroep de beschikking over ca. 35 kasten, die gelijkelijk verdeeld zijn over de drie eerdergenoemde regio's. Volgens John zijn de meeste van die broedkasten in de beginperiode opgehangen, waarbij menige buitenstaander zich destijds afvroeg of dit wil soelaas zou bieden. Inmiddels heeft de praktijk uitgewezen dat het een en ander niet voor niets is geweest. Wie de jaarverslagen goed bijhoudt weet dat er, zeker ook in vergelijking met andere regio's, goede broedresultaten behaald zijn.

Welke criteria worden er nu gehanteerd bij de keuze en plaatsing van een nieuwe kerkuilenkast?

In eerste instantie moet de omgeving van de broedkast geschikt zijn. Bij voorkeur op een gemakkelijk toegankelijke locatie. Dit zou een oude schuur bij een boerderij kunnen zijn, maar ook kerktorens kunnen hiervoor worden gebruikt. Het omringende landschap moet bij voorkeur uit kleinschalige gebiedjes bestaan, bijvoorbeeld akkers met houtsingels en bosranden. Uitzonderingen hierop bevestigen de regel. Er komen natuurlijk ook broedgevallen in dichtbebouwde gebieden voor! Wat ook vaak voorkomt, is dat de werkgroep een extra nestkast in de buurt van een bestaand broedgeval ophangt. Dit dient er dan voor om een slaapgelegenheid voor het mannetje te creëren.

De doelstelling van de taakgroep is om voor iedere kerkuil minimaal één nestkast te hangen. Volgens onze coördinator moet het mogelijk zijn om, door middel van het plaatsen van nestkasten, de populatie in stand te houden en zelfs te doen uitbreiden. Uit onderzoek en uit ervaring is namelijk gebleken dat niet het voedsel maar de beschikbare nestruimte de beperkende factor is. Waar vroeger vaak de zogenaamde "uileborden" in de nok van agrarische schuren en galmgaten van kerktorens als nestplaats fungeerden, blijkt nu steeds vaker dat deze nestgelegenheden niet meer worden gecreëerd, danwel de galmgaten hermetisch met gaas worden afgesloten om overlast van stadsduiven e.d. te voorkomen. Een en ander heeft ertoe geleid dat het aantal kerkuilenparen op een gegeven moment drastisch achteruitging en zelfs met de ondergang werden bedreigd. Onder coördinatie van het Landelijk Kerkuilenoverleg is destijds in geheel Nederland een netwerk van kerkuilenwerkgroepen opgezet om de bedreigde soort uit de gevarenzone te helpen. Op provinciaal niveau is dit geregeld in het Kerkuilenoverleg Noord-Brabant, waarvan Ger van den Oetelaar uit Liempde coördinator is. Hij verzamelt alle gegevens, verwerkt deze met behulp van de computer tot bruikbare informatie om vervolgens hiermee alle werkgroepleden in Brabant, middels feiten en cijfers op de hoogte te houden. Het resultaat vormt een uitgebreid jaarverslag, welke op de jaarlijkse bijeenkomst aan alle geïnteresseerden verder wordt toegelicht. Dat dit aanslaat blijkt uit de grote opkomst van de Udense vogelwachters, die elk jaar acte de présence geven.

Het broedseizoen loop van april/mei tot en met juli/augustus. Daaraan voorafgaande heeft de werkgroep medio februari altijd een voorjaarsbespreking waarin zaken besproken worden zoals: Zijn er voldoende nestkasten? Moeten er ergens kasten bijgehangen worden? Is de werkgroep nog op volle sterkte? Wanneer kan met de eerste nestkastkontrolle begonnen worden? "Vooral dat laatste is wel eens lastig in te schatten", zegt John. "Om de kerkuil niet tijdens het broeden te storen moet de timing zodanig zijn dat de eerste kontrolle precies valt in de periode dat de jongen geboren zijn. Vervolgens wordt nog een keer gekontrolleerd tegen de tijd dat de jongen gaan uitvliegen. Als er nog een tweede broedsel volgt, is een derde en misschien wel een vierde kontrolle noodzakelijk", aldus John Hermans.

De laatste jaren wordt overigens geen gebruik meer gemaakt van de mogelijkheid om jonge kerkuilen te laten ringen. Om praktisch/organisatorische redenen is dit niet meer interessant. Daar komt nog bij dat de subsidiekraan, die het vroeger mogelijk maakte om een aantal officieel erkende ringers te kunnen bekostigen, steeds meer dichtgeknepen wordt.

Momenteel is de inschatting dat zo'n tweederde deel van de totale kerkuilenpopulatie gebruik maakt van deze kunstmatige nestkasten. Het overige deel behoort tot de categorie "vrije broedsels".

Ook de taakgroep Kerkuilen ontkomt er niet aan om de broedgegevens op een correcte manier te administreren en door te geven aan de belanghebbende instantie's. Zij heeft hiervoor, evenals de taakgroep Nestkasten, een nestkastkaart ter be-

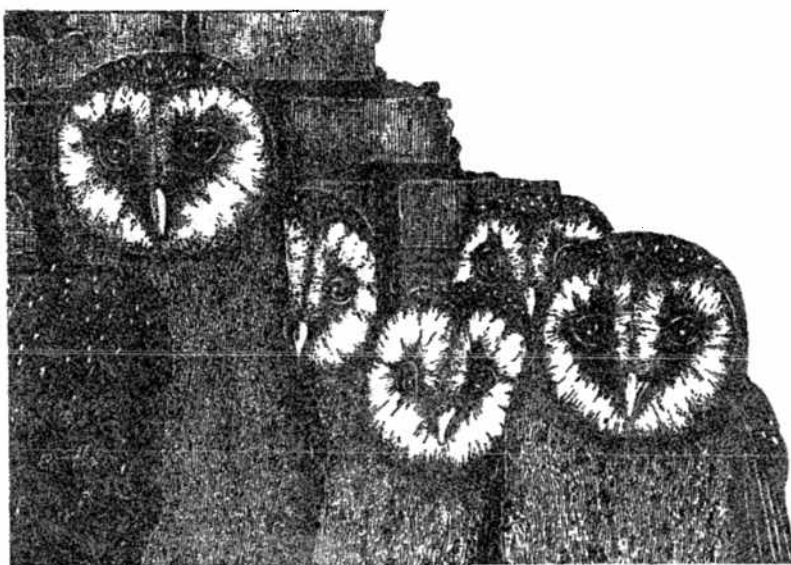
schikking (formulier A) waarop alle relevante gegevens per nestkast zijn geregistreerd. De broedgegevens kan men kwijt op een tweede formulier waarop controlegegevens zoals: datum, aantal eieren, aantal jongen etc. etc. vermeld kunnen worden. Tussentijds heeft de werkgroep nog een korte bespreking om de voortgang door te nemen, waarna in het najaar een laatste bespreking noodzakelijk is om alle gegevens te kunnen verzamelen. Vervolgens worden de broedgegevens aan Ger van den Oetelaar doorgegeven.

Zoals uit het bovenstaande blijkt ziet men dat de werkgroep flink aan de weg timmert om haar doel te bewerkstelligen. Het belangrijkste is toch wel dat het werk met plezier gedaan wordt. Wat uit dit gesprek met John gebleken is, is dat zijn enthousiasme waarmee hij het een en ander aanpakt ook doorwerkt naar de andere werkgroepleden toe. Dit is toch wel een grote verdienste van hem. De resultaten, die in de afgelopen jaren behaald zijn, getuige daarvan. Mocht er een vonk oversprongen zijn naar een van de leden, dan bestaat er de mogelijkheid eens een keer mee te gaan tijdens een van de inspectie's langs de broedkasten. Daarvoor kan men altijd met een van de mensen contact opnemen.

De Redactie sluit deze "Kijker" af met een passend citaat van John Hermans uit zijn vorig jaarverslag (editie 4 - 1991):

"Telkens als ik zo'n prachtige kerkuil weer van dichtbij zie, voel ik me een bevoorrecht mens."

Peter Noy

Vogel onder de loep ...

De pestvogel

Deze keer, een wel heel merkwaardige vogel onder de loep, de pestvogel. Merkwaardig, omdat je het mee kunt maken, dat je deze vogel tien jaar lang niet ziet om daarna ineens een jaar te hebben waarbij de vogel

op veel plaatsen te zien is. Je kunt hierbij spreken van een invasie en daarom wordt de pestvogel samen met o.a. kruisbek, barmsijs en sijs, invasie-gast genoemd.

Het invasie-achtig voorkomen van deze soorten ligt hem in het feit dat ze allen in het hoge noorden broeden, dat ze veelal afhankelijk zijn van vruchten van bomen, dat deze bomen om de tien tot vijftien jaar er een jaar bij hebben waarbij ze niet of nauwelijks vruchten dragen en dat daarom deze vogels dan min of meer gedwongen worden om hun overwinteringsgebied te verlaten en bijvoorbeeld in Nederland terechtkomen waar de bomen dan wel volop vruchten dragen.

De laatste grote invasie in Nederland was in de winter van '81-'82. Daarom schrijf ik nu over de pestvogel omdat het naar mijn mening niet lang meer kan duren (nog hooguit twee à drie jaar) alvorens er zich weer een invasie voordoet. Het zou helemaal mooi zijn als je hem deze winter al zou zien. Zelf heb ik de pestvogel nog maar één keer gezien, dat was samen met Wim Janssen in de buurt van het Hemelrijk. Ik denk dat als Wim dit leest hij hier nog met plezier aan terug zal denken. Nu "vogelen" wij al een slordige vijftien jaar en daarmee geef ik jullie dan ook een indicatie dat je het maar af en toe meemaakt dat je een pestvogel ziet. Duidelijk dus een buitenskansje. Wel is het zo dat als je de pestvogel ziet, je hem ook goed te zien kunt krijgen. Omdat de vogel namelijk heel noordelijk broedt, waar maar weinig of geen mensen wonen, is de vogel helemaal niet schuw voor ons en laten ze zich dus gemakkelijk tot op enkele meters benaderen. Zien doe je de pestvogel meestal in de buurt van besdragende struiken en bomen, vooral lijsterbessen zijn erg in trek.

De pestvogel lijkt qua grootte en in de vlucht een beetje op de spreeuw, maar verder houden alle gelijkenissen hiermee op.

Je kunt de pestvogel gemakkelijk herkennen aan: een flinke rose/bruine kuif, een zwarte keelvlak met zwart masker rond zijn ogen, een gele eindband op zijn staart en scharlaken-rode lakplaatjes

aan het einde van de handpennen. Dit lijkt wel een beetje op de rode was waarmee vroeger belangrijke brieven werden verzegeld. Vandaar ook dat de soort in Groot-Brittannië "wax wing" (= wasvleugel) wordt genoemd.

In Nederland heeft de soort zijn "slechte" naam te danken aan het feit dat hij hier maar eens in de pakweg tien jaar voorkomt. Dat was in vroeger tijden ook, ongeveer op hetzelfde tijdstip als er zich weer een grote pestepidemie voordeed. De mensen associeerden al gauw deze twee kenmerken met elkaar en daarbij kreeg dus de pestvogel als brenger van de pest zijn naam en ik denk ook de nodige vervolging. Gelukkig zijn deze tijden voorbij en hopen we nu weer vlug een pestvogel-jaar mee te mogen maken. Misschien dat dit verhaal daarbij dan verduidelijking geeft.

John Hermans

Wetenswaardigheden ...

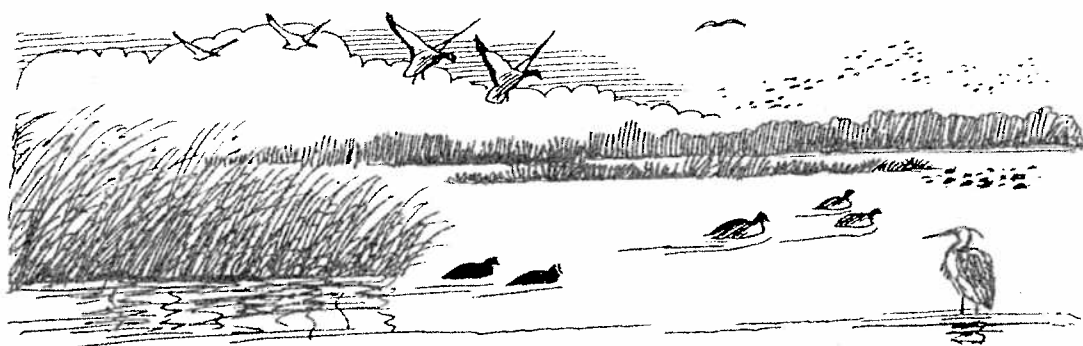
In deze rubriek verschijnen alle interessante of belangwekkende zaken die met vogels te maken hebben. Weet je zelf ook iets te melden geef dit dan door aan John Hermans (tel.: 72777).

Grauwe klauwier in Nederland

Zoals de meeste vogelaars wel zullen weten broeden er in Nederland maar weinig grauwe klauwieren ($\pm$ 150 paar). Hier is de laatste jaren verandering in gekomen. Dit komt door het natuurreservaat het Bargerveen in Noord-Oost Drenthe. Hier broeden maar liefst 100 paren, waardoor de stand nu in de buurt van de 250 paar schommelt. De Rijksuniversiteit Groningen zoekt nu uit wat de oorzaak is van deze toename. Misschien dat de kennis die hierbij wordt opgedaan op den duur ook toegepast kan worden in het begrazingsgebied van de Maashorst. Wie weet?

Brochure oeverzwaluwenwand

We hebben een brochure samengesteld voor vogelwerkgroepen hoe ze een oeverzwaluwenwand kunnen bouwen. Dit is nu in diverse bladen gepubliceerd en we hebben inmiddels al een vijftiental brochures verzonden naar de diverse vogelwerkgroepen.

Jacht op ganzen

Nog steeds wordt in de winter in de "wetlands" (= vochtige gebieden) van Nederland volop gejaagd op allerlei soorten ganzen en eenden. In november was ik daar zelf weer getuige van in het natuurgebied de Ooypolder (bij Nijmegen) waar vier jagers gemiddeld elk ongeveer acht kolganzen hadden geschoten en vele honderden kolganzen op de vlucht hadden gejaagd. Onvoorstelbaar dat in zo'n belangrijk natuurgebied als de Ooypolder jaarlijks nog vele honderden zo niet duizenden ganzen worden doodgeschoten. Dit vindt ook Vogelbescherming en daarom is er de afgelopen tijd onderzoek gedaan naar de invloed van de jacht in deze wetlands. Hier kwamen een aantal zaken duidelijk naar voren:

- * In gebieden waar gejaagd wordt gebruiken ganzen slaapplaatsen in diep, open water, (niet geschikt om te fourageren) dit in tegenstelling tot gebieden waar niet gejaagd wordt (kunnen dus blijven fourageren).
- * Dit betekent voor een aantal soorten dat ze dagelijks twintig tot dertig procent meer moeten fourageren; hierdoor meer kans op landbouwschade.

Daarom wordt gepleit om in wetlands geen jacht meer te laten plaatsvinden, tenzij dat puur noodzakelijk is om schade binnen het gebied te voorkomen. Een duidelijke zaak, lijkt mij.

Broedvogel Monitoring Projekt

Er loopt op dit moment door heel Nederland een B.M.P.-onderzoek, waar ook leden van de Vogelwacht Uden e.o. aan meedoen. Doel van dit alles is om op de lange duur inzicht te krijgen in voor- of achteruitgang van vogelsoorten. Hiernaast zien jullie de resultaten afgedrukt van 1984 tot en met 1991. In 1984 is men begonnen, vandaar dat de index op 100 staat. Alles wat dus in 1991 onder de 100 staat, betekent achteruitgang, boven de 100 vooruitgang. Jammer genoeg moet je concluderen dat in 1991 ongeveer de helft een achteruitgang vertoont en dat $\pm 16\%$ een duidelijke toename te zien gaf. Hierbij moet wel aangetekend worden dat de droogte in 1991 een duidelijke invloed op de cijfers had. Ook het aantal muizen was in 1991 laag waardoor soorten als buizerd en torenvalk fors tuimelden ten opzichte van 1990. Voor 1992 zijn de gegevens nog niet beschikbaar maar ook in dit jaar hebben we heel droog weer gehad, dus ik ben bang dat er dit jaar geen opwaartse trend is te verwachten.

Tot slot nog enkele prestaties:

Om in de winter in leven te blijven moet een zwarte mees elke 2½ seconde een insect van gemiddelde grootte bemachtigen. En wij maar denken dat er in de winter geen insecten zijn. Ook een houtduif heeft het niet makkelijk. Elke dag moet hij 35.000 keer pikken om voldoende voedsel binnen te krijgen om de nacht te doorstaan.

John Hermans

Tabel 1. Indexen BMP in 1984-91. P= aantal plots in 1990, betrokken in 1990/91 vergelijking (A=20-50, B= 51-100, C= 101-150, D= 151-200, E= >200). T= aantal territoria in 1990, betrokken in 1990/91 vergelijking (A= 50-100, B= 101-250, C= 251-1000, D= 1001-3000, E= >3000). De hoge index van de Glanskop in 1990 is merkwaardig; onderzocht wordt of het een fout betreft.

	P	T	1984	85	86	87	88	89	90	91		P	T	1984	85	86	87	88	89	90	91
Dodaars	A	A	100	75	62	47	51	93	89	71	Zanglijster	C	C	100	61	49	49	63	74	72	65
Fuut	B	B	100	84	81	78	80	84	106	87	Grote Lijster	B	B	100	75	81	109	112	117	112	99
Bergeend	B	B	100	111	107	110	109	127	103	109	Sprinkhaanr.	B	B	100	108	109	110	141	155	140	122
Krakeend	B	B	100	95	56	67	58	67	82	73	Rietzanger	A	C	100	89	95	110	105	130	94	103
Wintertaling	A	B	100	104	104	107	109	119	77	102	Bosrietzanger	B	C	100	111	114	119	120	122	123	115
Wilde eend	E	D	100	102	103	97	97	107	98	101	Kl. Karekiet	B	D	100	105	117	130	118	132	138	119
Slobeend	B	C	100	109	91	90	96	107	92	98	Spotvogel	B	B	100	76	84	100	96	81	89	89
Tafeleend	A	B	100	137	138	118	105	113	125	119	Braamsluiper	B	B	100	118	88	102	96	105	97	101
Kuifeend	B	C	100	121	116	117	115	120	135	117	Grasmus	C	D	100	126	153	184	183	212	208	162
Buizerd	A	A	100	123	94	129	142	148	170	127	Tuintluiser	D	D	100	99	101	109	111	108	104	105
Torenvalk	B	A	100	72	60	75	85	169	193	99	Zwartkop	D	D	100	103	103	109	133	133	143	116
Patrijs	B	B	100	96	87	93	71	78	89	87	Fluiter	A	B	100	110	94	138	179	154	264	140
Fazant	D	C	100	99	112	108	101	108	119	106	Tijftjaal	D	D	100	108	103	111	139	148	178	124
Waterhoen	C	C	100	61	53	44	61	77	90	67	Fitis	D	E	100	104	101	108	114	120	118	109
Meerkoet	C	D	100	103	91	80	92	105	109	97	Goudhaantje	B	C	100	95	59	67	87	102	153	91
Scholekster	C	D	100	115	102	93	94	97	94	99	Grauwe Vlieg.	B	C	100	97	85	79	84	86	80	87
Kievit	C	D	100	91	83	80	84	83	73	84	Bonte Vlieg.	A	B	100	90	81	100	102	81	62	87
Watersnip	A	A	100	152	91	110	121	133	127	117	Staartmees	C	C	100	79	83	87	94	100	105	92
Grutto	B	D	100	142	123	121	121	127	121	122	Glanskop	B	B	100	100	93	91	96	84	131	98
Wulp	A	B	100	94	90	89	90	89	87	91	Matkop	B	C	100	107	112	107	125	124	117	113
Tureluur	B	C	100	134	106	105	103	105	91	106	Kuifmees	A	B	100	123	131	126	143	144	141	129
Holenduif	B	C	100	97	102	95	98	96	100	98	Zwarte Mees	A	C	100	102	90	81	85	89	114	94
Houtduif	D	D	100	103	91	88	92	95	106	96	Pimpelmees	D	D	100	84	85	88	105	99	109	95
Turkse Turtel	A	B	100	89	82	56	50	56	60	68	Koolmees	D	D	100	86	92	92	96	89	95	93
Tortelduif	B	B	100	97	90	84	72	72	70	83	Boomklever	A	B	100	65	88	86	94	79	110	88
Koekoek	C	C	100	104	96	103	98	100	94	99	Boomkruiper	C	C	100	87	88	97	106	117	137	103
Bosuil	A	A	100	93	76	93	97	95	111	95	Wielewaal	A	A	100	73	64	88	83	58	54	73
Ransuil	A	A	100	72	69	63	70	87	72	75	Vlaamse Gaai	C	C	100	89	94	98	93	101	106	97
Groene Specht	B	B	100	92	94	92	112	129	128	106	Ekster	C	C	100	111	114	112	117	126	118	114
Gr.Bo. Specht	C	C	100	94	96	105	115	105	116	104	Kauw	B	C	100	98	102	99	104	104	114	103
Veldleeuwerik	C	C	100	82	76	72	73	72	70	77	Zwarte Kraai	D	C	100	114	119	121	130	142	145	124
Boerenzwaluw	A	B	100	73	92	81	106	112	129	97	Spreeuw	C	D	100	85	92	77	86	83	75	85
Boompieper	B	C	100	94	87	104	110	115	126	104	Huismus	B	C	100	113	119	91	102	97	103	103
Graspieper	C	C	100	65	58	63	77	101	104	79	Ringmus	B	C	100	114	91	105	111	130	134	111
Gele Kwikst.	B	C	100	145	177	164	171	198	177	159	Vink	C	D	100	93	96	108	108	114	119	105
Witte Kwikst.	C	C	100	89	95	111	142	136	134	114	Groentling	B	B	100	77	77	75	86	80	83	82
Winterkoning	D	E	100	56	58	65	97	128	154	88	Kneu	C	C	100	94	74	67	75	82	78	81
Heggenmus	D	D	100	83	85	81	83	95	91	88	Goudvink	B	B	100	130	131	124	141	121	149	127
Roodborst	D	D	100	77	87	79	98	120	128	97	Appelvink	A	A	100	101	125	142	113	141	164	125
Nachtegaal	B	C	100	107	119	130	142	149	129	124	Geeltgors	A	C	100	85	82	109	116	131	143	107
Gekr. Roodst.	B	C	100	82	88	102	100	104	110	98	Rietgors	C	C	100	85	87	79	90	101	89	90
Paapje	A	A	100	116	151	219	261	285	288	188											
Roodborstlap.	A	B	100	85	90	101	124	139	209	116											
Tapuit	A	B	100	92	96	112	115	124	127	109											
Merel	E	E	100	86	94	91	108	121	132	103											

Op stap ... de Ooypolder

Deze keer wil ik jullie iets vertellen over de Ooypolder. Tegen het donkere decor van de Nijmeegse heuvelrug slingert de Waal zich in grote bochten om een van de mooiste stukjes rivierland van Nederland, de Ooypolder. Er zijn van allerhande soorten "waterbiotoopjes" te vinden waaronder moerassen, slikken, kolken, rivierstrangen en kleiputten.

De Ooypolder is een gebied dat eigenlijk het beste met de fiets bezocht kan worden maar het leent zich ook uitstekend voor een mooie lange wandeling. Je vindt het natuurgebied als je vanaf het station richting Waalkade gaat. Deze volg je oostwaarts tot je onder de Waalbrug doorkomt. Dan ga je na ongeveer driehonderd meter linksaf. Daar is het begin van de Ooypolder. Dit begin is nog niet zo indrukwekkend, maar hoe verder je gaat hoe mooier het gebied wordt, tenminste dat is mijn mening. Ik wil in dit artikel eigenlijk niet een precieze wandelroute voor jullie uitstippelen maar meer enkele mooie plaatsen aanwijzen zodat je bij een bezoek aan de Ooypolder deze zeker niet vergeet. De plaatsen zijn op het kaartje bij dit artikel aangegeven. Het kaartje is afkomstig uit het boek: "Vogeltochten door de lage landen", wat ik iedereen trouwens van harte kan aanbevelen.

Net buiten de stad zie je al snel het eerste grote water, de Oude Waal (1). Dit is een zijtak van de Waal waar veel verlanding optreedt en een mooie oevervegetatie aanwezig is. Hier zijn dan ook vooral soorten te vinden die van ondiep water houden. Natuurlijk zijn er waterhoentjes en meerkoeten te vinden maar met wat geluk kun je er ook de waterral zien of horen. Als je in de schemering denkt een varken te horen, dan heb je te maken met de waterral. Ook de kraakeend, de wilde eend en de zomertaling zijn soorten die hier regelmatig zijn waar te nemen. Een stuk verderop de dijk af ligt Langstraat (2). Aan de linkerkant in het ruige terrein zijn in het najaar de putter en de kneu te zien terwijl aan de plassen aan de rechterkant in de zomer de kuifeend en de fuut vaak zijn waar te nemen. De Bizonbaai (3), een groot grindgat, is vooral in de winter interessant omdat het een drinkplaats is voor ganzen en een verzamelplaats voor allerlei soorten duikeenden. Rond deze tijd zijn er sommige soorten, zoals de brilduiker, al druk aan het baltsen. Een prachtig gezicht, zo'n mooie zwart-wit gekleurde woerd die met zijn kop in zijn nek, krakende geluiden makend, probeert een vrouwtje te verleiden.

De Dufteldijk (4) is een gebied met veel uiterwaarden, waar veel soorten steltlopers zijn waar te nemen. Een voorbeeld zijn de oeverloper, de kemphaan, de groenpootruiter en het witgatje om maar eens wat soorten te noemen. Het grote buitendijkse grindgat wordt de Kaliwaal genoemd (5). Hier huizen in de winter duizenden en duizenden vogels. Grote groepen aalscholvers, smienten en wulpen zijn er bijna altijd aanwezig. Bij strenge koude is er ook de grootste en de

kleinste zaagbek te zien namelijk de zogeheten grote zaagbek en het nonnetje. Prachtig zo'n nonnetje geheel op kleur. Je snapt niet hoe zo'n fijn lieflijk aandoend eendje zich kan handhaven tussen al de andere, meestal grotere eendesoorten. Deze plas is voor iedereen zeker de moeite waard. Er is altijd wel iets te zien. Vooral voor de gelukkige bezitters van een telescoop is deze plas een waar eldorado. En geloof me, al is het koud, door al dat moois wat er te zien is zal je van die kou niet veel merken.

Het oude dorpje Persingen (10) ligt op een zandrug die het in het verleden beschermde tegen de veel voorkomende overstromingen. De weilanden er omheen vormen 's winters het voedselgebied van duizenden riet- en kolganzen. Een prachtig schouwspel al die ganzen vooral als ze in grote groepen aan komen vliegen.

Zo hier wil ik het eigenlijk bij laten. Er zijn nog veel mooie plekjes die ik niet genoemd heb maar die kom je zelf wel tegen. Als je op het kaartje kijkt zie je daar de mooiste gebieden aangegeven. De route die op het kaartje is aangegeven is een fietsroute van 36 kilometer, die erg de moeite waard is. Hoe je de Ooyolder ook verkend, te voet of met de fiets, ik weet zeker dat je onder de indruk raakt van dit prachtige natuurgebied dat eigenlijk zo dicht bij huis is.

Veel vogelplezier,

Pedro van den Acker

Werkdag V.L.U. op Kooldert

Het V.L.U. is ontwaakt uit zijn zomerslaap. Op 14 november jl. startte het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden weer zijn werkzaamheden. Het was niet de échte start van het seizoen. Op het Hemelrijk waren we al eerder begonnen met werkzaamheden. Voor de statistieken was de officiële start dus op Kooldert. Twee wethouders waren uitgenodigd om de werkzaamheden enige publiciteit te geven. Een aantal vrijwilligers zullen wellicht gedacht hebben na één zaagsnede dat deze wethouders een oefenzaterdagmorgen behoeven. Dit was helaas niet het geval. Na uitleg vertrokken ze weer.

Toch is er veel werk telkens te verrichten, vandaar ook hierbij een oproep om toch eens enkele ochtenden bij te wonen. Het is schitterend werk. Denk nou niet ik kan dat niet. Er zijn zoveel verschillende werkzaamheden te doen. Gerrit Schotveld houdt je wel aan het werk. Daarnaast geeft het een voldoening om het werk van de afgelopen jaren te bekijken. Dit valt goed op bij het werk wat op deze zaterdagmorgen moest gebeuren, het wilgen knotten. Een aantal wilgen staan er dankzij onze eerdere werkzaamheden weer prachtig bij. Een volle pruik met hier en daar een vlier die in de knot groeit. Van de wilgen die vandaag aan de beurt zijn kunnen we dat niet zeggen. Enkele dikke takken, zeg maar gerust bomen, staan op de knot. Als het iets te hard wil gaan waaien zal de hele knotwilg omver gaan. Haast geboden dus. Een goed onderhoud aan knotwilgen houdt in dat circa om de drie tot vier jaar de staken verwijderd moeten worden. Op dat moment is dat niet zo'n werk. Wel met deze knotwilgen. Met drie personen halen we het net om twee knotwilgen te ontdoen van de zware last. De opkomst was behoorlijk, maar net te weinig om de nog overgebleven overjarige wilgen allemaal te knotten. Vrijwillig Landschapsbeheer vraagt nogal wat uren handwerk. Tijdens het knotten zien we de grote bonte specht. Deze bewoont dus ook Kooldert. Ik ben benieuwd of we het komend jaar de steenuiltjes weer zien in onze geknotte wilg. Daar doen we het toch voor. Vanaf deze plaats een compliment aan de perfecte organisatie van de werkdagen. Laat hun het noodzakelijke karwei niet alleen klaren.

Jan-Willem Hermans

Vogelwacht - Winkel

Beste leden,

De winter is nog maar net begonnen, toch gaan de gedachten al weer uit naar het voorjaar met al zijn zingende vogeltjes. De winterperiode is bij uitstek geschikt om door middel van lezen en het luisteren naar vogelgeluiden weer in de voorjaarsstemming te komen. Wie biedt hier nou uitkomst:

DE WINKEL VAN VOGELWACHT UDEN E.O. !!

Alle artikelen die via Vogelbescherming en Natuurmonumenten worden verkocht, zijn te bestellen bij onze winkel.

Hieronder een kleine opsomming van een aantal artikelen:

Cassettes met vogelgeluiden:

- * Nr. 1: zangvogels, deel 1 f 22,50
- * Nr. 2: weide-, water- en moerasvogels f 22,50
- * Nr. 3: vogels van bos, heide en duin f 22,50
- * Nr. 4: water- en wadvogels f 22,50
- * Nr. 5: zangvogels, deel 2 f 22,50
- * Nr. 6: bekende en minder bekende vogels f 22,50

Naast geluidscassettes hebben we een groot aantal vogelboeken, van pocket tot atlas, te koop:

- * Het vogelboek van Burton en Hayman f 32,90
(een must voor iedere vogelaar!)
- * Het kleine zakvogelboekje van Hayman f 17,90
- * Sovonatlas f 27,50
- * Vogels van Brabant f 19,50

Verder verkopen we nog allerlei leuke artikelen om bijvoorbeeld cadeau te geven, zoals:

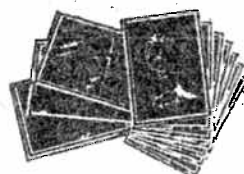
- * Memoblokjes f 2,00
- * Wenskaarten vanaf f 4,50
- * Briefpapier met enveloppen (zwaluwen) f 11,90

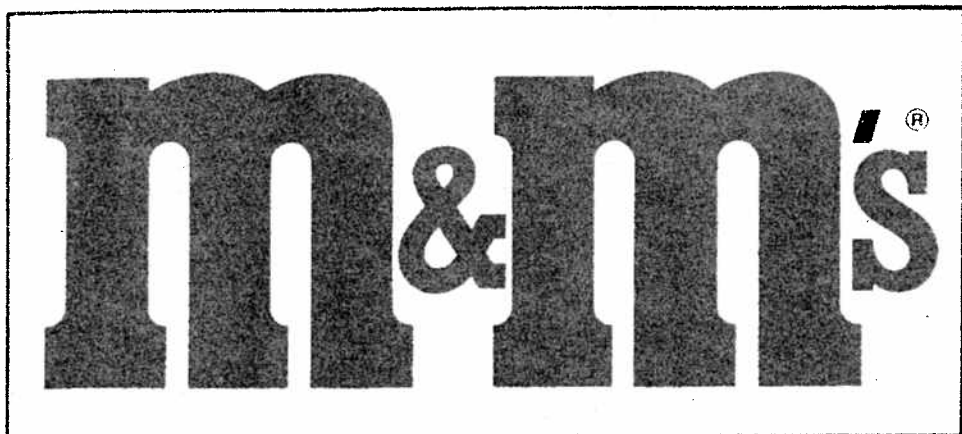
Vogelmobielen om zelf in elkaar te zetten:

- * Boerenzwaluw f 16,00
- * Grote bonte specht f 14,50
- * Boomklever f 14,50
- * IJsvogel f 16,00
- * Witte kwikstaart f 14,50
- * Smelleken f 17,50
- * Steenuil f 16,00

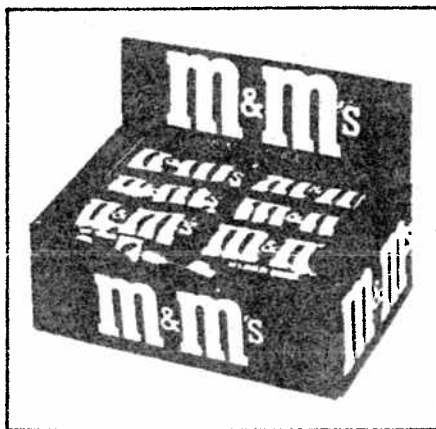
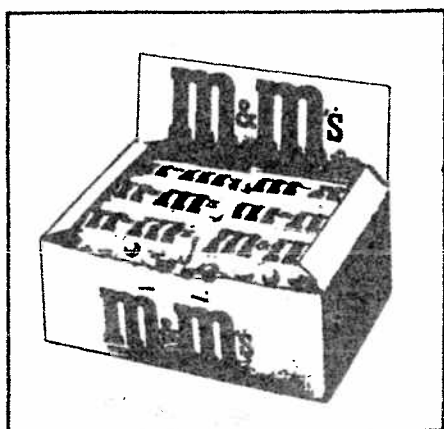
Wellicht zit er iets van je gading bij. Een cadeautje voor jezelf of voor een ander. Als je twijfelt of iets leverbaar is bel je ons gewoon even op.

Bart en Stephanie Gevers,
Hoornstraat 6 - Uden
telefoonnummer: 04132-60613

M&M's melkchocolade
smelt in je mond, niet in je hand.

TAXIBEDRIJF
ZIEKENVERVOER

H. J. VAN ZUTVEN

Kastanjeweg 33, 5401 GW Uden
Telefoon 04132-50400
bgg 62537

**Bouwbedrijf
van der Pas Oss bv**

utiliteitsbouw
woningbouw
bedrijvenbouw
bouwservice

Galliersweg 35, Oss
Postbus 235, 5340 AE Oss
Telefoon 04120-31925

**VAN DONZEL
UDEN**

Prior van Miltstraat 6 - Kastanjeweg 66a Tel. 04132-62539

- * MEUBELEN
- BANKSTELLEN
- KASTEN
- EETHOEKEN
- SLAAPKAMERS
- * TAPIJTEN
- * GORDIJNEN

BOONAERTS

MARKT 24 UDEN

TEL 62548

'N GOEIE SLAGER

voor uden en omstreken:

de bruin Verzekeringen

WILHELMINASTRAAT 10a / 5401 CH UDEN TEL 04132-62348

*alle verzekeringen
financieringen
Interpolis e.a.*

snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZERWAREN-GEREEDSCHAPPEN

KAPELSTRAAT 1 UDEN.

ACTUELE MODE

Sportief en gekleed in één.
De college-lijn „New Look”,
waartij vlechtmotieven, kleur-
combinaties en clubmotieven
een grote rol spelen.

schoen-aangevend

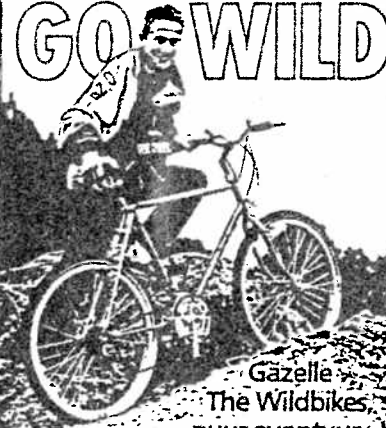

SCHOENENHUIS ZEGERS

TEL 04132-83992

GO WILD

Gazelle
The Wildbikes
puur avontuur..

ATB-rage, over-
gewaaid uit de USA, wint
ook hier snel terrein.
Gazelle ATB begint waar
gewoon fietsen ophoudt.
Dwars door 't weiland,
bossen, duinen en langs het
strand ...
Deze stoere Fieldcruiser
van Gazelle, niet te temmen,
18 'ruim' versnellingen.

Go Gazelle! Kijk bij ons!

WIM DE WILT
KERKSTRAAT 4 - UDEN - Tel.: 52620

Café Dirk van Zutven
Veghelsedijk 42
5401 PB Uden
Telefoon 04132-62827

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden **männermode**

Complete bankservice in de buurt: bij de Rabobank.

Wie bankzaken goed wil regelen hoeft nooit ver te zoeken. Er is altijd een Rabobank in de buurt. Met alle bankdiensten en gunstige voorwaarden. Met kennis van plaatselijke omstandigheden. En met ervaren medewerkers en specialisten die u graag van advies dienen. Precies op uw maat, rekening houdend met uw wensen. Uw bankzaken zijn goed geregeld bij zo'n bank in de buurt.

Rabobank
Meer bank voor je geld

Wat doet Vogelwacht Uden?

* Vogelwacht Uden e.o. is een actieve, zelfstandige vereniging die zich inzet voor alle in de vrije natuur levende vogels. Zij doet dit d.m.v. gezamenlijke activiteiten, zoals:

- Publiekswandelingen in het Udense Maashorstgebied.
- Excursies naar prachtige natuurgebieden in Nederland.
- Film- en dia-avonden in ons eigen clubhuis, De Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor jong en oud.
- Lezingen voor scholen en verenigingen etc.
- Voorlichting op tentoonstellingen.
- Publicaties in diverse media en tijdschriften.

* Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijk hulp aan de vogels door:

- Plaatsen en onderhouden van nestkasten.
- Wintervoeding (in geval van strenge, langdurige vorst).
- Herstel en beheer van natuurgebieden in de omgeving.
- Beheer en onderhoud van de oeverwaluwenwand op Hemelrijk.
- Plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.

* Verder werkt Vogelwacht Uden e.o. samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, zoals het B.M.P. (Broedvogel Monitoring Project), wintervogeltellingen en het trekvogelproject.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de Vogelwet.

* Andere activiteiten zijn:

- Realisering en onderhouden van het gezamenlijk onderkomen t.b.v. de stichting Kinderboerderij, het I.V.N. - afdeling Uden en de Vogelwacht Uden e.o.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- Het deelnemen aan het V.L.U. (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden). Een en ander in samenwerking met het I.V.N.
- Het uitgeven van een eigen clubblad, "Het Bruujssel".

* Lidmaatschap en inschrijving:

- De jaarcontributie bedraagt f 25,- per persoon.
- Gezinsleden betalen f 10,-
- Het eenmalig inschrijfgeld bedraagt f 5,-
- Per gezin ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujssel".

* Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: J.W. Hermans, Broekmorgen 28 5401 PK UDEN.
Telefoon: 04132 - 69804

